

Да ўвагі!
Хто хоча
набыць газету
ў офісе рэдакцыі —
чакаем!

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

ПЕРАМОВЫ

Доўгачаканая сустрэча

Прэс-служба Крамля пацвердзіла сустрэчу **Уладзіміра Пуціна і Аляксандра Лукашэнкі**. Да аналігічных паведамленняў такога кшталту з боку Мінска эксперты апошнім часам ставяцца з недаверам.

Нагадаем, што на кароткачасовы адпачынак у Сочы Аляксандр Лукашэнка лятаў "на запрашэнні кіраўніка Расійскай Федэрацыі Уладзіміра Пуціна". Па крайняй меры, так паведамлялі афіцыйныя крыніцы ў Мінску. Але, нібы наўмысна, Пуцін нават носу не паказаў у Сочы, покуль там быў Аляксандр Лукашэнка. Такім чынам, сустрэча не адбылася.

Зараз паведамляецца, што кіраўнікі Беларусі і Расіі сустрэнуцца на чарговым пасяджэнні Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы 15 сакавіка, якое пройдзе ў Санкт-Пецярбургу. Зразумела, што, згодна з афіцыйнымі паведамленнямі, "на пасяджэнні плануецца абмеркаваць шырокае кола пытанняў інтэграцыйнага супрацоўніцтва". Цікава, аднак, што Вышэйшы дзяржаўны савет не праводзіў ужо досыць даўно. Апошняе такое пасяджэнне прайшло 25 лістапада 2011 года. На думку экспертаў, гэта сведчыць пра тое, што Расія страціла цікавасць да двухбаковага супрацоўніцтва з Беларуссю ў межах Саюзнай дзяржавы і зараз ар'ягентуецца выключна на трохбаковы Мытны саюз з уздаем Казахстану.

Алена НОВІКАВА.

Калі вярстаўся нумар

З'явілася інфармацыя, што Аляксандр Лукашэнка вярзе ў Санкт-Пецярбург праект дамоваў аб выдзяленні нашай краіне расійскага крэдыту ў памеры 2 мільярдў даўска. Што наўзамен? Пакуль не вядома. Але расійскі бок ужо даўно проста так грэшкі Беларусі не дае.

БЕЛАРУСЬ—ЕС

Дык што з Выбарчым кодэксам?

З-за святаў па-за ўвагай грамадскасці застаўся візіт у Беларусь галоўных еўрапейскіх экспертаў па правядзенні выбараў — прадстаўнікоў БДПЧ АБСЕ. Мэтай іх прыезду ў сталіцу Беларусі стала абмеркаванне падрыхтаваных афіцыйным Мінскам паправак у выбарчае заканадаўства.

Дакладны тэкст прапанаваных паправак пакуль не вядомы. Тое, што агучвалася, на думку экспертаў, не толькі не палепшыць умоў правядзення выбараў, а, наадварот, пагоршыць іх. Прадстаўнікі Еўропы сваіх высноў пакуль не агучваюць, але вядома, што сустрэліся як з усімі зацікаўленымі бакамі: у Адміністрацыі прэзідэнта, МЗС, Цэнтрвыбаркаме, Палаце прадстаўнікоў і з кіраўнікамі апазіцыйных партый.

На думку лідара Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі, "уладзе цяпер выгледна дэманстраваць хоць нейкае варушэнне ва ўзаемаадносінах з міжнароднымі арганізацыямі. Яны гатовы гаварыць аб расстанючы косак, але, на маю думку, не маюць намеру саздзейнічаць правядзенню сумленых і свабодных выбараў".

Спадар Лябедзька прызнаўся, што параў АБСЕ, размаўляючы з прадстаўнікамі беларускай улады, увесь час памятаў, што "яны маюць справу з прафесійнымі жулікамі і махінарарамі, якія маюць амаль 20-гадовы вопыт падману". Наколькі вядома, ЦВК прапануе касметычныя змены ў выбарчае заканадаўства і адначасова плануе забараніць правядзенне кампаній байкоту выбараў. Ніякіх змяненняў, якія тычацца прадстаўніцтва апазіцыі ў камісіях, права назральніку падлічваць галасы, рэгламентацыі датэрміновага галасавання, не прадугледжана. Па крайняй меры пакуль.

Цікава, што прадстаўнікі беларускага Цэнтрвыбаркама на словах гатовы працягваць дыялог з АБСЕ нахонт паліпшэння беларускіх выбараў, але хочучы рабіць гэта за межамі Беларусі. Па крайняй меры, па выніках сустрэч сакратар ЦВК Мікалай Лазавік заявіў, што беларускі Цэнтрвыбаркам гатовы да далейшага дыялогу. "Але нам даволі цяжка трапіць у офіс БДПЧ АБСЕ нават у Варшаву. Усе суразмоўцы з нашага боку неўзяныя ў краіны Еўрасаюза. Так што тут ёсць пэўныя цяжкасці", — сказаў Лазавік. І прызнаўся, што перадаў спісы беларусаў, якія не могуць уехаць у Еўропу, сваім візаві па перамовах.

Спісы гэтых добра вядомыя. У іх 240 прозвішчаў тых, каго ЕС лічыць вінаватымі ў несправядлівых і нячысных выбарах, якія праходзілі ў Беларусі пасля 1996 года.

Што тычыцца немагчымасці трапіць у офіс АБСЕ, то мінскі офіс гэтай арганізацыі быў значна пачынаў на ініцыятыве беларускага боку. Спробы Еўропы аднавіць яго працу плёну не мелі, натыйкаючыся на катэгарычны пратэст афіцыйнага Мінска.

Ірына МАЛЬЦАВА.

ДАРЭЧЫ

Новы кіраўнік работнай групы па Беларусі Парламенцкай асамблеі АБСЕ можа быць абраны на чэрвеньскай сесіі арганізацыі ў Стамбуле.
Пра гэта паведамлілі ў прэс-службе ПА АБСЕ.

АБРАКАДАБРА

Каму верыць — МФВ альбо Нацбанку?

Па даных Нацыянальнага банка Беларусі, золатавалютная рэзерва краіны ў лютым вырасла на 236,1 мільяна долараў. У той жа час па падліках Міжнароднага валютнага фонду яны, наадварот, скараціліся на 12,8 мільяна долараў.

Воля ГРЫНЯВІЦКАЯ.

СОБЫТИЕ

Конклав Сегодня, 12 марта, в Ватикане начинаются выборы нового Папы Римского

Площадь Святого Петра стала похожа на своего рода Колизей. Повсюду устанавливаются телевизионные камеры и палатки, ожидая начала "игры". Даже в мусульманских странах не могут пропустить "представление" и проигнорировать тайный ритуал по избранию нового Папы.

Серия совещаний кардиналов, съехавшихся в Ватикан со всего мира, началась еще 4 марта. Все они должны принять участие и в конклаве — ритуальной церемонии выбора нового Папы. Конклав традиционно проводится в закрытом помещении без доступа посторонних.

Дважды в день участники конклава голосуют. После подсчета бюллетеней голосования сжигаются над Сикстинской капеллой в этот момент поднимается черный дым. Если один из кандидатов набирает достаточное для победы число голосов (не менее 2/3 плюс один), в огонь добавляются специальные красители, и дым становится белым.

Наиболее вероятным кандидатом на пост нового главы католической церкви букмекеры считают кардинала Питера Терксона из Ганы, который с 2009 года возглавляет Палатный совет справедливости и мира. В числе его основных конкурентов назывались итальянский архиепископ Анджело

Скола, итальянский кардинал Риччио Бертоне, канадский кардинал Марк Уэллс и кардинал Френсис Аринзе из Нигерии.

Букмекерские конторы уже принимают ставки, хотя оснований выбирать фаворита у них крайне мало. Церковь сохраняет в тайне все обсуждения, но в то же время заинтересована в том, чтобы кормить мирскую аудиторию новостями. Так что пока Ватикан держит мир на коротком поводке.

Кардиналам не разрешено давать интервью, но в то же время Ватикан пускает операторов снимать крупным планом урны для голосования и печь, где сжигают бюллетени.

В Ватикане прекрасно понимают интригу вокруг работы конклава и точно дозируют информацию. Однако сама Церковь сейчас переживает непростые времена, отмечает ВВС.

Время, когда миряне благоволили перед священниками, прошло. Большинство журналистов смотрит на Ватикан как на любую другую организацию, и комментаторы с легкостью рассуждают о том, кто, по их мнению, должен возглавлять католическую церковь.

Напомним, что Папа Римский Бенедикт XVI (в миру — Йозеф Ратцингер) отрекся от престола в феврале 2013 года. Он объяснил свой поступок преклонным возрастом и ухудшающимся состоянием здоровья, которое не позволяет ему достойно выполнять свои обязанности. В последний раз отречение Папы Римского имело место в 1415 году и было связано с расколом внутри католической церкви.

Игорь МОРОЗОВ.

ПА ЧУТКАХ I...

МАЗ скарочае працоўны тыдзень Склады завода перапоўнены тэхнікай.

На мінулым тыдні з'явілася інфармацыя, што Мінскі аўтамабільны завод пераходзіць на чатырхдзённую. Учора гэтую інфармацыю пацвердзілі на МАЗе.

— Нічога катастрофічнага не адбываецца, — запэўніў начальнік аддзела кадраў **Дзмітрый Гусакоўскі**. — Проста працоўныя п'ятніцы 15, 22 і 29 сакавіка пераноссяцца на суботы 19 красавіка, 9 і 20 лістапада.

Адпаведны загад на прадпрыемстве падпісаны 25 лютага. Але ў загадзе пазначана прычына такога пераносу: склады назапасілі шмат нерэалізаванай тэхнікі. "З-за адсутнасці попыту на аўтазатэхніку ААТ "МАЗ" знізілася пакупніцкая актыўнасць на расійскім і міжнародным рынках, што пацягнула за сабой павелічэнне запасаў аўтамабільў і прычэпнай тэхнікі", — гаворыцца ў загадзе. Адміністрацыя разлічвае, што прынятыя меры дапамогуць "рацыянальна выкарыстаць працоўныя, матэрыяльныя і паліўна-энергетычныя рэсурсы".

Воля ГРЫНЯВІЦКАЯ.

НАДВОР'Е

Зіма вярнулася не надоўга

На гэтым тыдні краіну накрыве непагадзь: будзе ісіці моцны снег і закружаць завеі. Акрамя гэтага яшчэ і пахаладзе. Асабліва адчуць зімовую сцюжу жыхары Віцебскай вобласці: там начны мароз будзе дасягаць 17 градусаў. У сярэдзіне тыдня крыху пацяплее, у сярэднім днём будзе каля нуля, затое снегапады не сціхнуць. Бліжэй да выхадных зіма возьмецца з новай сілай. На большай частцы тэрыторыі пройдзе снег, мокры снег, месцамі моцныя снегапады, па пўднёвым усходзе мокры снег з дажджом, слабы галалёд. У многіх раёнах краіны будуць назірацца мяльціца, узмацненне ветру парывамі да 15—22 м/с. Сіноптык кажуць, што такое надвор'е працягнецца да канца тыдня, а потым палепшыцца. Але сапраўднай вясны чакаць пакуль рана.

СУД

Затрымалі 8 сакавіка

"Дзе маё свята? Дзе мая свабода?" 8 сакавіка мінчанка **Валянціна Цюрова** выйшла з такім самаробным плакатам да Камаўскага рынку і адразу ж была арыштавана.

Дзяўчыну спачатку даставілі ў Савецкі РАУС, а потым — у ізалятар на вуліцы Акрэсціна.

Суд адбыўся ў панядзелак. Валянціну Цюрова за несаконцыянавы пікет прыгаварылі да трох сутак арышту, якія яна за час святаў і выхадных фактычна адбыла.

Цікава, аднак, што толькі ў Беларусі можна пакараць за падобную акцыю. Справа ў тым, што закон аб масавых мерапрыемствах, да якіх аднесены і пікеты, нават па логіцы не павінен распаўсюджвацца на мерапрыемствы з уздаем аднаго чалавека. Так, расійская апазіцыя выходзіць на адзіночныя пікеты, і ніякіх прэтэнзій да такіх акцый міліцыя не мае. Але ці трэба ў беларускай рэчаіснасці шукаць логіку?

Міністры асветы Беларусі і Расіі падтрымалі ідэю правядзення 2 сакавіка ў школах двух стран уроку "Саюзнага гасударства".

"Эта достойное предложение", — сказал журналистам министр образования Беларуси **Сергей Маскевич** после состоявшегося рабочего совещания с министром образования и науки России **Дмитрием Ливановым**. Маскевич отметил, что в белорусских школах и вузах 2 апреля проходят мероприятия, посвященные Дню единения народов Беларуси и России, однако специальных уроков на эту тему еще не проводились. "Это неплохая идея", — поддержал своего белорусского коллегу Дмитрий Ливанов.

Он также добавил, что в учебных заведениях по новейшей истории России обязательно будет отражено создание Союзного государства. "Потому что создание Союзного государства — это уже факт истории", — сказал российский министр.

ПЕРЕСЕМШНИК

Учителя будут рассказывать о «войнах» за валюту, нефтяных, газовых и так далее?

Конечно, это факт истории. Большинство аналитиков считают, что после белорусско-российских газовых, нефтяных, сахарных, молочных и прочих торговых "войн" Союзное государство умерло, не родившись.

Тем более что и сама история Союзного государства в общем-то небольшая. Ей от силы 15—20 лет. 2 февраля 1997 года в Москве президенты Беларуси и России подписали Договор о Союзе Беларуси и России. С тех пор 2 февраля отмечается как День единения народов Беларуси и России. 25 декабря 1998 года президенты подписали Декларацию о дальнейшем единении Беларуси и России, Договор о равных правах граждан, а также Соглашение о создании равных условий субъектам хозяйствования. 8 декабря 1999 года в Москве состоялось подписание Договора о создании Союзного государства, и была принята Программа действий Республики

Беларуси и Российской Федерации по реализации положений Договора о создании Союзного государства. 26 января 2000 года, после ратификации Договора парламентами двух стран, он вступил в силу.

Вот, собственно, и все веки Союзного государства. Дальше началось "войны" за валюту, нефтяные и газовые и так далее.

Бывший проректор Белгосуниверситета **Анатолий Павлов** прокомментировал новую инициативу так: "Маскевич и Ливанов скажут что-нибудь, не подумавши, а потом возникнут проблемы у учителей. Ведь что такое история Союзного государства и сколько той истории? Там преподавать нечего. А у учителей должен быть учебный план по урокам, это должно быть включено в учебную программу. Должны быть учебники и методички. А что из всего этого есть?"

Сергей ВЕСЕЛКИН.

ПО ПОВОДУ

Мария ЭЙСМОНТ

Цена ремонта

Мінскіе коммунальшчыкі сталі актыўна цікавіцца меркаваннем гораджан па паводу таго, согласны ли те делать ремонт в подъездах за свой счет. В Малиновке некоторые ЖЭСы даже подсчитали, что косметический ремонт обойдется одной семье приблизительно в полмиллиона рублей. Если, например, в подъезде 28 квартир, то общая сумма складывается немаленькая — 14 миллионов. Это чтобы подкрасить стены и побелить потолки.

В прошлом году Минское городское жилищное хозяйство вообще устроило социологический опрос на данную тему. Жителей столицы спрашивали не только о том, готовы ли они участвовать в благоустройстве и сохранности своих подъездов, но и поинтересовались их готовностью помочь финансово навести порядок во дворах и прилегающих к дому территориях.

Как, думаете, отвечали минчане? Многие жители многоэтажек Малиновки идею отремонтировать подъезд за свои кровные не одобрили. Что касается социолога, то, согласно официально опубликованному данным, принять долевое участие в ремонте подъездов согласились менее трети опрошенных. Только 25% респондентов были не против того, чтобы вложить собственные средства в организацию во дворе места для выгула собак, чуть более 35% одобрили идею помочь в организации парковочных мест для автомобилей. Хотя почему жильцы вообще должны принимать в этом участие? Что, архитекторы, проектируя дом или давая согласие на уплотняющие застройки, не знают, что сегодня почти в каждой минской семье есть как минимум по одной машине? Значит. Но дома лепят так, что около них не только места для парковок — для проезжей части иногда не остается...

Коммунальшчыкі явна неспрасты ведуть гэтыя размовы. Судя по всему, нас гатовяць к тому, што скоро за все, што мае адносіны да нашага пад'езду, мы будзем плаціць самі.

Всем известно, что с марта в стране действует новый Жилищный кодекс. И в жироках теперь появляется отдельная строка — текущий ремонт. Коммунальшчыкі аб'явілі, што шчырыя туды будуць влісьвацца па факту: спачатку,

например, заменят в подъезде стекла или покрасят лестничные проемы, а потом сумму затрат разбросают на все квартиры. И пока, к слову, неясно, какую долю от фактических затрат на текущий ремонт подъезда станут оплачивать жильцы. Все сто процентов или меньше. Кодекс-то новый принят, а нормативные документы еще до конца не разработаны.

На первый взгляд мера эта кажется не такой уж спорной, скорее — правильной. Возможно, только так, заставляя платить, можно научить наших людей не гадить в подъездах, не курить и не плевать на лестничных клетках. Но тогда и ЖЭСы обязаны четко выполнять свою работу. Потому что за порядок в подъездах они тоже несут ответственность. Может быть, не все знают, но каждый день в подъезде должна проводиться влажная уборка лестничных клеток, два раза в неделю уборщицы ЖЭСА должны мыть лестницы. Все эти нормативы определены специальным постановлением Министерства жилищно-коммунального хозяйства (№29 от 05.07.2007 г.). В документ включено то, что вызывает у нас много нареканий — уборка подъездов, дворов и прилегающих к дому территорий.

На всякий случай имейте в виду, что вы вправе требовать от своего ЖЭСА:

- уборки территории домовладения не реже 1 раза в сутки;
- влажной подметания лестничной клетки — 1 раз в день;
- мойки и дезинфекции лестничных площадок, маршей, грузозонной камеры мусоропровода — 2 раза в неделю;
- удаления мусора из мусороприемной камеры — 1 раз в день;
- уборки контейнерной площадки — 2 раза в день;
- мойки окон в местах общего пользования — 2 раза в год;
- уборки снега и посыпки террито-

рии противогололедными средствами — по мере необходимости;

- скашивания травы — не реже 1 раза в месяц с мая по сентябрь.

Мы с подругой провели эксперимент. Она позвонила в свой ЖЭС и спросила, почему в ее подъезде не моется каждый день лестничная клетка.

"А кто будет мыть? — на том конце телефонного провода сразу пошли в ступорение. — У нас сегодня не хватает сантехников, электриков. Дворников не хватает просто катастрофически. В ЖЭССе из 80 рабочих мест почти 30 вакантны... Начальство с метлой в подъезд не пойдет. Единственное их участие в трудовом процессе — проверить и отчеты".

"Думаете, я против, чтобы в нашем подъезде убирали? — заключила дежурная ЖЭСА. — Думаете, я живу в других условиях? Мы все являемся потребителями этих коммунальных услуг. Но никто не знает, как их сделать лучше".

С таким заключением готова поспорить моя другая подруга. Она с семьей живет в центре Минска, в элитном сталинском доме. В их подъезде всегда чисто, на окнах — вазоны с цветами, на стенах — репродукции картин.

Секрет чистоты прост: жильцы подъезда сбрасываются и доплачивают уборщице ЖЭСА за уборку подъезда. Получается, платят дважды. Но это их выбор.

Во всем цивилизованном мире грязь в подъездах победил не ЖЭСы, а сами жильцы, которые объединились в товарищества собственников или кондоминиумы и напрямую заключили договоры с местными фирмами на оказание услуг по вывозу мусора, обслуживанию лифта, уборке подъезда или ремонту водопроводных кранов. Жильцы четко знают, сколько, кому и за что платят.

Белорусов тоже хотят заставить платить за чистоту в подъезде. Только почему у нас так скуден выбор, кому доверить ее наводить? В Беларуси сегодня 93 процента (!) жилого фонда страны обслуживают государственные ЖЭСы. Жильцы жалуются на их работу. Чиновники плещутся, что отрасль эта убыточная, что государство устало тянуть ее на себе, но все равно частично в эту сферу пускать не хотят. Почему? Значит, все же выгодно? Или есть другое объяснение?

ЖУРНАЛІСТСКОЕ РАССЛЕДОВАНИЕ

Хозяин — барин

Более двух лет длилась неравная тяжба между рядовым сельчанином Михаилом Романовичем и руководителем хозяйства Александром Маличем. Хотя после несчастного случая на производстве в д.Тышковичи Ивановского района суд Брестской области однозначно решил, что в происшествии есть вина УКСП "Совхоз им. И.А.Полишко".

ЧП на ферме

...Мы встретились с потерпевшим 40-летним жителем д.Мотоль Михаилом Романовичем в январе этого года в фойе здания суда Брестской области перед решающим заседанием судебной коллегии по гражданским делам. Передо мной сидел высокий, темно-русый, крепкого сложения человек, который два года назад стал инвалидом. Ему трудно стоять: после перенесенной травмы и операции ступни ног колот как иголками...

"Я по профессии электрик, но жизнь научила класть кирпичную кладку, плитку, выполнять отделочные работы, — рассказывает Михаил Романович. — 3 ноября 2010 года я в составе местной строительной бригады готовился приступить к ремонту двухскатной шиферной кровли на ферме первотелок коровника №4, что на центральной усадьбе совхоза в д.Тышковичи. На пиломатериалы вручную загрузили доски в трактор с прицепом, который повез их на ферму. Я и Сергей Михович поехали туда на машине. На месте погрузчик подавал их наверх, а я поднялся по приставной лестнице на крышу фермы, где складировал и поправлял доски. Когда выгрузка закончилась, пошел по крыше, считая негодные, треснувшие листы шифера, которые требовалось заменить на новые.

Тут снизу меня позвал Михович, чтобы ехать на склад за новым шифером. Я сделал несколько шагов к приставной лестнице, даже сознания не потерял. К лежащему подбежал Михович. Он тут же позвонил мастеру и директору, которые вскоре прибыли на место ЧП. Вызвали "скорую помощь", которая отвезла пострадавшего в Ивановскую районную больницу, где он пробыл три дня, потом его отправили в Пинскую центральную больницу. У Михаила Романовича диагностировали ушиб грудной клетки, оскольчатый перелом позвонка со стенозом позвоночного канала, закрытый оскольчатый перелом левого бедра и перелом левой седальной кости. При судебно-химическом исследовании в его крови этиловый спирт не обнаружили, то есть он был трезв. Суд-эксперт сделал заключение, что полученные повреждения относятся к категории тяжких телесных. В Пинске ему сделали операцию на бедре.

Включая пребывание в Минске, в Республиканском научно-практическом центре травматологии и ортопедии, в общей сложности на все лечение ушло около 1000 дней. В столице он пролежал около половины всего срока — с 22 ноября 2010-го по 11 января 2011 года. Все это время у него койки и днем и ночью находились то мать, то сестра, приехавшие в столицу из Ивановского района и Барановичей. В столице он перенес две сложнейшие операции на позвоночнике с установкой титанового имплантата и пересадкой костного трансплантата. Из Минска больного направили долечиваться в Пинскую ЦРБ и Ивановскую районную больницу, откуда выписали по месту проживания — в д.Мотоль. Каждые три месяца он на костылях с трудом садился в поезд, чтобы ехать в Минск на контрольные проверки в РНЦП травматологии и ортопедии. Летом 2011 года, когда он в очередной раз приехал в столицу, его направили в реабилитационный центр в Аксаковщину. В августе позапрошлого года после трех недель реабилитации он вернулся оттуда без костылей. МРЭК установила Михаилу 2-ю "нерабочую" группу инвалидности, а год назад после медицинского освидетельствования его перевели на 3-ю

с мизерной пенсией по инвалидности в 917 тысяч рублей. Работать можно, но где на селе с такими ногами найдешь работу с ограниченной физической нагрузкой?

Ближний бой

"С самого начала директор УКСП "Совхоз им.Полишко" Александр Малич не признал мою производственную травму, — говорит в сердцах Михаил Романович. — Доказывал, что мне никто не давал задания лезть на крышу фермы и проверять пригодность шиферных листов, мол, я провалился в вентиляционное отверстие по собственной неосторожности".

Таким образом, возник трудовой конфликт между работником и нанятым в лице директора совхоза. Некоторые из друзей и знакомых советовали Михаилу: "С кем ты связываешься? Плетью обуха не перешибешь!" Но он не думал спускаться дело на тормозах, решил до конца бороться за правду.

Но до нее, говорят в народе, было, как до Луны. По первоначальному заключению, составленному в феврале 2011 года заместителем начальника Кобринской межрайонной инспекции труда И.Страшновым, травму М.Романовича почему-то признавали непроизводственной. Ставший инвалидом долгое время писал жалобы в прокуратуру Ивановского района, но получал однотипные ответы: вы получили бытовую травму. И только через девять месяцев после ЧП, 27 июля 2011 года, райпрокуратура направила в Кобринскую межрайонную инспекцию труда требование о проведении специального расследования несчастного случая. Мало того, в конце июля того же года Михаил Романович ездил в Барановичи, где попал на прием граждан выездной комиссии Министерства соцзащиты населения и перешел туда жалобу на имя директора департамента госинспекции труда. После чего появилось поручение директора департамента — межрайонной инспекции труда провести специальное расследование.

На этот раз проверку провел сам начальник Кобринской межрайонной инспекции труда Игорь Ничипорук. В заключении, составленном им 11.08.2011 года, говорилось, что "несчастный случай с Романовичем Михаилом Ивановичем подпадает под определение несчастного случая на производстве формы Н-1, учету в унитарном коммунальном сельскохозяйственном предприятии "Совхоз имени И.А.Полишко" и включению в государственную статистическую отчетность". Кстати, на последнем листе заключения расписались два однофамильца (а может, родственника?) руководителя хозяйства — два Петра Малича, главный инженер и инженер по технике безопасности УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко", как лица, принимавшие участие в расследовании несчастного случая.

Заметим, что только через 16 месяцев после случившегося, а именно 2 марта 2012 года, в УКСП родился первый акт формы Н-1 об этом несчастном случае. Но в том акте, составленном главным инженером предприятия Петром Маличем, было указано (п.11), что причиной несчастного случая на производстве явилась личная неосторожность и грубое нарушение М.Романовичем требований техники безопасности, инструкции по охране труда при выполнении работ на высоте, лесох. подмостей, лестниц, утвержденной приказом директора УКСП (№53/01-03 от 22.02.2010 г.). Притом в акте говорилось об отсутствии указания со стороны бригадира С.Миховича подняться на крышу. Акт был утвержден директором УКСП.

Но, как позже выяснилось, потерпевший и в глаза не видел инструкцию, которую нарушил, так как никто его с ней не ознакомил, о чем нет личной подписи. Мало того, договор подряда №28 от 1 ноября 2010 года Михаил не подписывал. По его словам, эта бумага появилась лишь на следующий день после его падения с крыши. Именно 4 ноября, судя по заключению межрайонной инспекции труда, договор подписали С.Михович, А.Де-

дук и другие. Да и сам Михович, доказывал потерпевший, не являлся бригадиром: никто его не избирал и не назначал.

УКСП обжаловало заключение межрайонной инспекции труда в суде Ивановского района, который 6 декабря 2011 года отменил его. Тогда уже Михаил Романович подал кассационную жалобу в Брестский областной суд, который 13 февраля 2012 года отменил решение районного суда и отозвал совхозу в удовлетворении жалобы.

В свою очередь начальник Кобринской межрайонной инспекции труда выписал предписание директору УКСП А.Маличу об устранении нарушений в акте: убрать из него слова о грубом нарушении Романовичем требований безопасности и его 100-процентной вине в случившемся. Но с того как с нуля вода! Отметим, что только за один 2012 год в УКСП по одному и тому же ЧП умудрились составить аж четыре акта формы Н-1 в одном и том же духе, и каждый раз получали на них предписания Кобринской межрайонной инспекции труда!

Апогей бумаготворчества явилась надзорная жалоба директора УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" Александра Малича в Верховный суд Республики Беларусь, написанная летом прошлого года на февральское определение Брестского областного суда. Однако из Минска руководители прислали мотивировочный ответ об отсутствии оснований для удовлетворения его жалобы и принесения протеста на отмену вынесенного по делу решения.

Последний редут

Суды шли один за другим. В ноябре прошлого года уже покаявшийся сельчанин написал жалобу в суд Ивановского района на бездействие УКСП. 23.11.2012 года судья А.Савчук вынес решение: признать неправомысленным и ущемляющим права М.Романовича бездействие УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" в приведении последнего судебного акта о несчастном случае в соответствии с заключением госинспектора труда по данному несчастному случаю от 11.08.2012 года. Суд обязал УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" исполнить акт № 1 от 28.09.2012 года указания на грубое нарушение М.Романовичем требований безопасности и на 100-процентную степень вины потерпевшего.

Казалось бы, справедливости восторжествовала, но, как утопающий за соломинку, руководство УКСП уцепилось за кассационную жалобу на решение районного суда, отправленную в середине декабря прошлого года в областную суд.

24 января этого года судебная коллегия по гражданским делам суда Брестской области в составе председательствующей Елены Хотько, судей Георгия Дмитрука и Константина Харитонюка рассмотрела эту жалобу. Интересы УКСП представляла главный экономист сельскохозяйственного предприятия Татьяна Бекбо, а защищала адвокат из Ивановска Наталья Малич, кстати, жена брата директора совхоза, то есть его золовки. Из Мотоль приехал и сам потерпевший Михаил Романович, интересы которого защищала адвокат из Пинска Наталья Андриевич. "Так как у директора большие связи в Ивановском районе (к примеру, его сват — бывший районный прокурор), я не рисковал брать адвоката из родного района", — доходчиво объяснил Михаил Иванов.

После слушания сторон судебная коллегия вынесла определение: решение суда Ивановского района от 23.11.2012 г. оставить без изменения, а жалобу УКСП — без удовлетворения. Коллегия лишь уменьшила размер судебных расходов потерпевшего на юридическую помощь, которая взыскивается с УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" в пользу М.Романовича — до 2,1 млн рублей.

Любопытно, что в день суда в совхозе (может, уже после заседания) родился пятый по счету акт о несчастном случае на производстве, но, думаем, не последний. В нем — существенные изменения. Подписан он уже не главным инженером УКСП "Совхоз им. И.А.Полишко" П.Маличем, а и.о. главного инженера ОАО "Тышковичи-Агро" Ф.Бартошом.

Как видим,

сельхозпредприятие изменило форму собственности и юридическое название. Как говорится, что в лоб, что по лбу. У руля остался все тот же Александр Малич.

Правда, из акта уже убрали указание о грубом нарушении потерпевшим требований безопасности. Но не заполнен пункт 14 ("Степень вины"), что опять-таки не соответствует законодательству РБ.

— Что вы чувствуете после этого судебного заседания? — спросил я у Михаила Ивановича.

— То, что правда иногда существует. Решением Брестского областного суда, в принципе, я удовлетворен, — ответил он. — Но два года и три месяца доказывать, что я получил травму в результате несчастного случая на производстве, очень тяжело. Немного не удовлетворен тем, что не все судебные расходы признаны облсудом, на решение которого в этой части я подал надзорную жалобу на имя председателя облсуда.

— Каковы ваши дальнейшие шаги после решения областного суда?

— Я обратился в "Белгосстрах" с заявлением о выплате мне страховых выплат из-за потери трудоспособности. 20 февраля 2013 года проходил в Бресте МРЭК — для установления процента нетрудоспособности, заключение о котором необходимо представить в "Белгосстрах". После чего будет решен вопрос о выплатах, которые потом страховая компания удержит с нанятого, то есть с сельскохозяйственного предприятия. Теперь надо думать также о компенсации морального ущерба, нанесенного мне в результате утраты здоровья и 27-месячной волокиты.

Разбор полетов

Если бы УКСП "Совхоз им. И.А.Полишко" после падения Романовича с крыши сразу признало свою вину в случившемся, то, думаю, компенсация потери его трудоспособности потонула бы на горизонте меньшею суммой, чем "светил" в будущем. Но, видимо, не с руки было директору Александру Маличу признавать даже частичную вину сельскохозяйственного предприятия. Это фактически означало бы, что подписанные им приказы и инструкции по безопасности труда писались для галочки, потому что не соблюдались в данном ЧП ни самим работником, ни теми, кто обязан был следить за их выполнением.

Мало того, в данном случае в полной мере проявился думецкий командно-административный стиль руководителя сельскохозяйственного предприятия, несмотря на его сравнительно молодой возраст — 42 года.

За время трудовой деятельности он успел поработать автомехаником местного СПК "Агро-Мотоль" (ныне одноименное ОАО), замдиректора Мотольского комбината кооперативной промышленности, но нигде долго не задержался. Конечно, работникам совхоза показало более чем странным, когда на смену уважаемому и опытному директору Анатолию Антоновичу, который 18 лет бесменно руководил хозяйством, пришел Александр Малич.

О его стиле "хозяин — барин" говорит коллективное обращение, подписанное более года назад, в декабре 2011 года, 45 работниками УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" и жителями д.Тышковичи. Они направили письмо помощнику президента по Брестской области, заместителю премьер-министра, председателю Комитета госконтроля РБ и Генеральному прокурору РБ с просьбой принять меры в отношении директора А.Малича, который "своим безграмотным и бездарным руководством губит госпредприятие и уничтожает наш агрогородок".

В письме перечислен ряд вопиющих фактов бесхозяйственности за несколько лет его нахождения в директорском кресле: "Директор Малич по-хамски относится к работникам и жителям, — заканчивалось письмо. — Повыгонял с работы молодых и перспективных инженеров, бухгалтеров, экономистов, программиста, агронома...". К этому можно добавить и то, что в судебном порядке выселил из агрогородка несколько семей, их коттеджи сегодня пусты.

Казалось бы, после такого зубодробительного обращения к представителем президентской "вертикали" Александр Маличу не удержаться в директорском кресле. Через пару месяцев в хозяйство приехал областной прокурор Сергей Хмарук и представители Ивановского райисполкома, провели общее собрание, в президиуме которого вместе с гостями сидел и тот, на кого жаловались люди. Притом, по словам М.Романовича, представители дирекции, заняв первые ряды зала, затыкали рот недовольным. Прокурор области на личном приеме выслушал десятка два жителей и уехал. А директор Малич как руководил, так и до сих пор руками водит. Вот, пожалуй, и все реагирование.

А между тем никто не отменял Директиву президента Республики Беларусь № 2 от 27 декабря 2006 года "О мерах по дальнейшей дебиюрократизации государственного аппарата", под которую, кажется, прямо подпадают действия директора УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко". Как будто про него написано в той Директиве: "Проявляемые некоторыми чиновниками формализм, волокита, бумаготворчество, чванство, неуважение к людям, безразличие к их судьбам и потребностям подрывают их доверие к государству. Такое положение дел недопустимо".

Согласен с каждым словом. Но слова должны подкрепляться делами, а если их нет, то и слова теряют смысл и превращаются в пустой звук. Смысл был старик Гете: "Теория, мой друг, суха, но зеленеет жизни древо".

Александр КОВАЛЬЧУК.

Иваново—Брест—Минск.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Хто такі Фёдар Дамаценка?

Сярод апошніх кадравых перастановак з'яўтае на сьвеце ўвагу прызначэнне на пасаду памочніка прэзідэнта — галоўнага інспектара па Мінску Фёдара Дамаценкі. Адкуль гэты чыноўнік? Дзе працаваў раней? Ці звязаны яго лёс з Мінскам?

І.Сямёнава, Мінск.

У Мінску Фёдар Дамаценка ніколі не працаваў. Ён нарадзіўся ў Расіі ў Нававузэнскім раёне Саратаўскай вобласці 7 кастрычніка 1957 года. Вышэйшую адукацыю атрымаў у Беларусі. У 1983 годзе скончыў прэстыжны Мінскі радыётэхнічны інстытут. Пасля заканчэння ВУН атрымаў пасаду інжынера-электроніка на Беларускам аўтамобільным заводзе. Дарчэн, на БелАЗе Фёдар Дамаценка адпрацаваў 27 гадоў, апошняя яго пасада на жодзінскім заводзе — першы намеснік генеральнага дырэктара. Мае дваіх дзяцей — сына і дачку.

У верасні 2010 года Дамаценка быў прызначаны старэйшым Маладзечанскага райвыканкама. І вось зараз новая кар'ера вышэйша: памочнік прэзідэнта — галоўны інспектар па Мінску.

Кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Андрэй Кабыкоў, прадстаўляючы Фёдара Дамаценку калектыву Мінгарвыканкама, як бы адказаў на пытан-

не, чаму менавіта Дамаценка атрымаў пасаду памочніка прэзідэнта — інспектара па Мінску. Кабыкоў заявіў, што запатрабаваны вопыт кіраўніка і такія якасці якасці Фёдара Дамаценкі, як аб'ектыўнасць, прычына павяшчэння ў ацэнцы сітуацыі і ўменне даводзіць распачнутую справу да канца.

Сам Дамаценка пасля прызначэння даў інтэрв'ю "Рэгіянальнай газеце", дзе прызнаўся, што пакада Маладзечна са шкадаваннем, бо "не ўсё атрымалася выканаць у горадзе, у аграпрамысловым комплексе раёна: пабудова стадыёна ў Чыцы, бальніцу, школу-сад, дзве новыя фермы". Праца ў Маладзечанскім райвыканкаме, прызнаўся чыноўнік, дала яму "новы досвед у кіраванні, і самае важнае, што Маладзечна гэта не завод, а горад з велізарным патэнцыялам, які навушкі верыць у вынікі, здавалася б, практычна невыканальных задач".

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

РАСПІЛ

«Крыніца» і «Белгіпс» пойдучь з малатка

Прынцыпова згода беларускага кіраўніка атрымана на прыватызцыю двух прадпрыемстваў. "Крыніца" з'яўляецца найбуйнейшым па аб'ёме вытворчых магутнасцях гульмож п'іючага рынку Беларусі. "Белгіпс" вырабляе гіпсакартон, лазарэзныя пліты, сухія сумесі, грунтоўкі і металічныя профілі. Прычым не лёгкая казачка, што гэта такія ўжыткі драньня прадпрыемства, якія трэба прадаваць як мала хутчэй.

Наколькі вядома, пакупніком прадпрыемства "Белгіпс" выступіць расійская кампанія аналагічнага профілю.

ЧУЛІ?

Небяспечная прафесія

У Беларусі ў 2012 годзе загінулі 11 вартульнікаў. Такім чынам, лічы б'ведчы, што не толькі пажарнікі альбо міліцыянеры займаюцца небяспечнай работай. Пра гэтым больш за палову загінуўшых вартульнікаў працавалі ў арганізацыях аграпрамысловага комплексу. І загінулі яны на працы не з-за непасрэднага выканання абавязку. Так, асабістую трыюво выклікае тое, што 9 з 11 загінуўшых знаходзіліся на працоўным месцы ў стане алкагольнага ап'янення. Устаноўлена, што ў пяці выпадках адзінай прычынай смерці было банальнае атручванне алкаголем.

СКАНДАЛ

Пярэваратні

Упраўленнем Следчага камітэта па Гомельскай вобласці распачаты крымінальныя справы ў дачыненні да двух зарац ужо былых супрацоўнікаў міліцыі, якія фальсіфікавалі матэрыялы апяратыўна-вышуковай дзейнасці.

У поле зроку следчых трапілі дзеючы падпакоўнік міліцыі і капітан, які пакінуў органы ўнутрашніх спраў яшчэ ў 2010 годзе. Гаворка ідзе не пра нейкі адзінаквы выпадак, а пра сістэмнае змаганне, у прэзідіуме якога ўключаны былі і іншыя асобы. Матэрыялы справы фальсіфікавалі ў залежнасці ад таго, што трэба было зрабіць. Калі трэба было кагосьці пасадыць, то садзілі, калі трэба было адмовіць ва ўзбуджэнні справы, то адмаўлялі.

ПАРАЎНАЕМ!

За гадзіну беларус зарабляе ў 8 разоў менш, чым немец

Сярэднегадзінны заробак у Германіі складае 16,6 еўра. Трохі меншы — ён у Брытаніі і Францыі. У Італі ён складае 14,5 еўра. Нашы суседзі ў Літве і Латві зарабляюць у сярэднім 3,44 і 3,78 еўра за гадзіну.

У Беларусі чалавек за гадзіну зарабляе ў сярэднім прыблізна 2 еўра. З краін Еўрасаюза такі нізкі паказчык мае толькі Балгарыя. Ча-му разрыў у заробках такі вялікі? Прадукцыйнасць працы беларуса і немца розніцца, але ж не ў 8 разоў.

Справа перадасім у тым, што беларуская дзяржава забірае большую долю заробкаў у выглядзе самых розных падаткаў...

РЭГІЁНЫ

Самая шчаслівая вёска ў Беларусі

Па старадаўняй завяздэнцы лічыцца, што буслы прыносяць шчасце. Калі верыць гэтай прыкмеце, то ў вёсцы Мелькавічы Мастоўскага раёна жывуць самыя шчаслівыя людзі — сваі гнёзды тут сплялі каля 15 буслоў!

Цікава, але некаторыя хыхары вёскі звязваюць гэта з пераездам у Мелькавічы на паастаяннае месца жыхарства цыганскіх сем'яў. Праўда, у спецыяльнай ішчай версіі: тут спрыяльныя ўмовы для гнездавання. Недалёка ад вёскі балота, дзе птушак зручна харчавацца. Дарчэн, мастоўскія энэргетыкі знайшлі спосаб дапамагчы птушкам. Раней іх гнёзды маглі пашкодзіць лініі электраперадачы, але зараз праблема вырашылася. На апоры ўсталяваюць спецыяльныя канструкцыі, на якія падымаюць гнёзды.

Віцебск пазбавілі «шпіёнскіх» акулараў

Гаспадарчы суд Віцебскай вобласці аштрафаваў прыватнае гандлёвае прадпрыемства за шпіёнскія цацкі — акулараў з відэакамерай.

Гандаль незвычайнымі акуларамі абышоўся прадпрыемствам у 10 базавых велічынь штрафу. Справа ў тым, што акулараў прызначаны сродкам для сакрэтнай здабычы інфармацыі. А для гандлю такімі дэвайсамі трэба мець спецыяльную ліцэнзію.

Ці трэба не пускаць дзяцей у тэатр?

Новая пастаноўка віцебскага Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа "Дажыць да прэм'еры" паддалася калумністам выдання "Віцебскі рабочы" вартай адзнакі "16 +".

П'еса сучаснага беларускага драматурга, сцэнарыста і радыёвядучага Мікалая Рудкоўскага распавядае аб двух маладых актывістах, што намагаюцца ўжыцца ў ролі партызанак часоў Другой сусветнай вайны. У газэце "Віцебскі рабочы" аб новай пастаноўцы змешчаны добрыя водгукі, але аўтар адзначае, што няблага было б дадаць на афішу пазнаку: "Дзецям да 16 уваход забаронены". Маўляў, некаторыя сцэны і выказванні занадта вольныя.

Між тым пакуль абмежаваннў няма, і п'есу можа паглядзець любы жадаючы.

Марыя МАЛЕВІЧ.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

Для каго Беларусь — рай?

За год прытулку ў нашай краіне напаслі 106 чалавек. А атрымалі толькі 16.

"Палова з іх, 58 чалавек, грамадзяне Афганістана. Яшчэ 14 с'рыйцаў і 11 грамадзян Грузіі. Былі таксама грамадзяне Егіпта, па адным чалавеку з Эфіопіі, Зырыэй. І мала грамадзян з СНД — Украіны ці Расіі, якія ў асноўным не атрымалі статус уцекача і двое атрымалі дадатковую абарону", — паведамляе Упраўленне Вярхоўнага камісара ААН па справах уцекачоў у Беларусі.

Беларусь пачала выдаваць статус уцекача ў 1997 годзе. З таго часу яго атрымалі 854 чалавек. Колькасць ахвотнікаў атрымаць такі статус у Беларусі змяняецца з года на год. Так, у 2009 годзе на прытулак звярнулася 160 чалавек, у 2010 — 153, а ў крывічым 2011-м — толькі 85 чалавек.

Відавочна, што Беларусь не зацікаўлена ў тым, каб уцекачоў было шмат. Так, згодна з пастано-

Пасля засядання судзебнай коллегіі па грамадзянскім дэле М.Романовіча повергла в унічье главнога экономиста УКСП "Совхоз им.И.А.Полишко" Татьяну Бекбо и адвоката Наталью Малич.

ВАЖНАЯ ТЭМА

ПОДСЧИТАЛИ...

АКТУАЛЬНА

Навошта смяротнае пакаранне, калі ёсць пажыццёвае зняволенне?

За два месяца рост цен превысиль плановую четырех-месячную инфляцию

Як у Расіі і Узбекістане ў свеце сёння засталіся толькі тры краіны, дзе на пенсію мужчыны выходзяць у 60 гадоў, а жанчыны — у 55.

Крымінальны кодэкс Беларусі, які дзейнічае ў нашай краіне з 1999 года, прадугледжвае такую меру пакарання, як пажыццёвае зняволенне. Тым не менш і пасля ўвядзення ў дзейнасць новага КК Беларусі суды выкарыстоўваюць у якасці найвышэйшай меры пакарання смяротную кару. Хоць трэба прызнаць, што смяротныя прыводзілі апошнім часам выносіцца не так часта, як гэта было да 1999 года. І тым не менш стрэлы ў сутарэннях Пшчалаўскага замка ўсё яшчэ гучаць.

У адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь (артыкул 24), "смяротная кара да яе адмены можа прымяняцца ў адпаведнасці з законам як выключная мера пакарання за асабліва цяжкія злачынствы і толькі згодна з прыгаворам суда".

За што могуць расстраляць

Увогуле гэтая мера пакарання можа прызначыцца за 12 катэгорый злачынстваў у мірны час і за дзве — у час ваенны. Напрыклад, у спісе катэгорый злачынстваў — "развязванне альбо вядзенне агрэсіўнай вайны" (частка 2 артыкула 122 КК РБ), "збойства прадстаўніка замежнай дзяржавы, міжнароднай арганізацыі з мэтай правакацыі міжнародных ускладненняў альбо вайны" (частка 2 артыкула 124), "міжнародны тэрарызм" (артыкул 126), "генацыд" (артыкул 127), "злачынствы супраць бяспекі чалавецтва" (артыкул 128).

Смяротнае пакаранне можа быць таксама прызначана за "наўмыснае пазбаўленне жыцця пры абцяжарваючых абставінах" (частка 2 артыкула 139), "тэрарызм" (частка 3 артыкула 289), "тэрарыстычныя акты" (артыкул 359), "збрата, спалучаная з забойствам" (частка 2 артыкула 356), "змова з мэтай захопу дзяржаўнай улады" (частка 3 артыкула 357), "дыверсія" (частка 2 артыкула 360).

Да таго ж расстраляць могуць за "збойства супрацоўніка міліцыі" (артыкул 362), "прымяненне зброі масавага паражэння" (артыкул 134), "збойства асобы падчас паршэння законаў і звычайнаў вайны" (частка 3 артыкула 135).

Выкананне смяротнага пакарання ў выглядзе расстрэлу адбываецца ў СІЗА № 1 МУС РБ у Мінску на вуліцы Баладарскага (Пшчалаўскі замка).

Каго нельга расстраляць

У адпаведнасці з Крымінальным кодэксам Рэспублікі Беларусь, смяротнае пакаранне не можа быць прысуджана асобам, якія здзейснілі злачынства ва ўзросце да 18 гадоў, жанчынам, а таксама мужчынам, якім на момант вынесення прысуду споўнілася 65 гадоў.

Магчымая альтэрнатыва расстрэлу

Трэба звярнуць увагу і на тое, што ні ў адной з санкцый згаданых вышэй артыкулаў Крымінальнага кодэкса смяротная кара не прадугледжана як адзіна магчымае пакаранне.

Альтэрнатыва смяротнаму пакаранню ўпершыню была ўведзена Законам Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 1997 года "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Крымінальны, Крымінальна-працэсуальны і Папраўча-працоўны кодэксы Рэспублікі Беларусь". У адпаведнасці з гэтым актам у Крымінальны кодэкс упершыню была ўведзена норма, якая прадугледжвала новы від крымінальнага пакарання ў выглядзе пажыццёвага зняволення.

Цяперашнім часам у Беларусі дзейнічае Крымінальны кодэкс, прыняты 9 ліпеня 1999 года (набыў сілу 1 студзеня 2001 года), якім смяротнае пакаранне прадугледжана ў якасці выключнай меры пакарання (артыкул 59) за некаторыя асабліва

цяжкія злачынствы, спалучаныя з наўмысным пазбаўленнем жыцця чалавека пры абцяжарваючых абставінах. У адпаведнасці з тым жа артыкулам 59 КК РБ, смяротнае пакаранне ў парадку палівавання можа быць заменена пажыццёвым зняволеннем.

Тым не менш, нягледзячы на ўзаконеную альтэрнатыву, паводле даных Міністэрства юстыцыі Беларусі, з 1994-га па 2011 год да смяротнага пакарання былі прыгавораны 241 чалавек. Прычым "расстрэльныя" прысуды выносіліся і пасля пачатку дзеяння новага КК. Прада, той жа Мінск паведаміла, што ў 2012 годзе ніводзін чалавек у Беларусі не быў прыгавораны да смерці.

Пры гэтым улады чамусьці адмаўляюцца паведаміць, колькі чалавек за гэты час было палівавана. Самы свежы прыклад — зварот па гэтую інфармацыю ў Адміністрацыю прэзідэнта праваабаронцы з Брэста **Рамана Кісяля**. Ён паведаміў агенству БелаПАН, што ў АП і прадстаўленні інфармацыі аб колькасці паліваваных сярэд асуджаных на смяротнае пакаранне, пачынаючы з 1994 года, яму было адмоўлена. Сам Кісяль кажа, што, паводле ягоных (неафіцыйных) даных, у Беларусі за апошнія 19 гадоў былі паліваваны як мінімум адзін чалавек.

Пажыццёвае зняволенне

Яно прадугледжана ў Крымінальным кодэксе як альтэрнатыва смяротнаму пакаранню. Яно можа быць прызначана асобам, якія здзейснілі злачынства ва ўзросце да 18 гадоў, жанчынам, а таксама мужчынам, якім на момант вынесення прысуду споўнілася 65 гадоў.

Асуджаныя да пажыццёвага зняволення адбываюць пакаранне ў папраўчай калоніі асобага рэжыму альбо ў турме. Па аб'ёме 20 гадоў асоба, асуджанай да пажыццёвага зняволення, альбо асоба, якой смяротнае пакаранне ў парадку

памілавання заменена пажыццёвым зняволеннем, суд, улічваючы стан яе здароўя ці ўзрост, а таксама паводзіны асуджаннага, можа замяніць далейшае адбыванне пажыццёвага зняволення пазбаўленнем волі на пэўны тэрмін, але не звыш пяці гадоў.

Страляюць, не чакаючы выканання ўсіх працэдур

Як адзначаюць праваабаронцы, смяротныя прысуды часам прыводзяцца ў выкананне яшчэ да заканчэння ўсіх працэдурных заканадаўствам і міжнароднымі нормаў працэдур.

Так, у 2009 годзе да смяротнага пакарання былі прыгавораны **Андрэй Жук** (за ўзброены напад і забойства мужчыны і жанчыны) і **Васіль Юзэпчук** (за забойства шасці жанчын сталага веку). У кастрычніку 2009 года асуджаных на смерць падалі скаргы ў Камітэт ААН па правах чалавека. Гэты Камітэт заклікаў беларускі ўрад не выконваць смяротныя прысуды да разгляду скаргі. Тым не менш абодвух мужчын расстралялі яшчэ ў 2010 годзе — да разгляду іх скаргаў.

Вялікі рэзонас як у Беларусі, так і па-за яе межамі мела справа аб выкупу ў Мінскім метрапалітэне, які адбыўся 11 красавіка 2011 года. Выватамі ў здзяйсненні злачынства былі прызнаны жыхары Віцебшчыны дваццаціпяцігадова **Дзмітрый Канаваляў** і **Уладзіслаў Кавалёў**, якіх Вышэйшы суд Беларусі таксама прыгаварыў да смяротнага пакарання. У вялікай колькасці назіральніку які следства, так і суд выклікалі шэраг пытанняў. Як і ў выпадку з **Жуком** і **Юзэпчукам**, Камітэт ААН заклікаў кіраўніцтва Беларусі не прыводзіць прысуд у выкананне да разгляду скаргі. Тым не менш усаго праз некалькі месяцаў пасля вынесення смяротнага

Кавалёў і ягоны абаронца таксама накіравалі скаргы ў Камітэт ААН па правах чалавека. Як і ў выпадку з **Жуком** і **Юзэпчукам**, Камітэт ААН заклікаў кіраўніцтва Беларусі не прыводзіць прысуд у выкананне да разгляду скаргі. Тым не менш усаго праз некалькі месяцаў пасля вынесення смяротнага

Савета Еўропы і ў звязку з гэтым для яе выкананне згаданых дакументаў не з'яўляецца абавязковым. Не ратыфікаваны і Другі факультатыўны пратакол да Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах, які таксама абавязвае кожную дзяржаву — удзельніцу гэтага Пратакола, зрабіць усё неабходнае захады для адмены смяротнага пакарання ў рамках сваёй юрысдыкцыі. Пакалькі згаданыя вышэй міжнародныя дамовы не ратыфікаваны, што абумовіла б паводле артыкулаў 8 і 116 Канстытуцыі Беларусі ўвядзенне міжнароднага акту ў сістэму нацыянальнага права, КС прыйшоў да высновы, што ў сучасных умовах пытанне аб адмене смяротнага пакарання на яго прымяненне можа быць вырашана прэзідэнтам РБ і парламентам.

Такім чынам, з дакумента КС вынікае, што ніякага рэфэрэндуму аб адмене смяротнага пакарання, пра што шматкроць казаў дзеючы кіраўнік дзяржавы, спысана асабіста на вынікі плебісцыту 1996 года, не патрабуецца. Бо, яшчэ раз падкрэсліў, смяротнае пакаранне ў Асноўным законе Беларусі прапісана як ЧАСОВАЯ мера.

Чаму нельга прымяняць смяротнае пакаранне

Як лічыць кіраўнік юрыдычнай камісіі Беларускага Хельсінскага камітэта **Гары Паганяла**, выкарыстоўваць расстрэл нельга не толькі таму, што ёсць стандарты, што ёсць грамадская мараль. "Справа ў тым, што сёння суды ўсё ж не дакраняцца, ёсць верагоднасць судовай памылкі, асабліва па крымінальных справах. У крымінальным працэсе выствельці "ісціну ў апошняй інстанцыі" практычна немагчыма. Можна наблізіцца да яе, але не ўстанавіць. У звязку з гэтым лічыцца немагчымым прымяненне смяротнага пакарання, таму што такая мера незваротная. Ёсць дзесяцікі прыкладаў, калі праз некалькі гадоў высвятляецца, што людзі, прыгавораныя да смяротнага пакарання, не здзішнілі злачынства. Падобныя гісторыі меліся і ў сучаснай Беларусі", — адзначаў юрыст.

Расстрэлы можна адмяняць

11 сакавіка 2004 года Канстытуцыйны суд (КС) Рэспублікі Беларусь вынес заключэнне № 3-171/2004 па справе "Аб адпаведнасці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і міжнародным дамоваў Рэспублікі Беларусь палажэнняў Крымінальнага кодэкса РБ, якія прадугледжваюць прымяненне ў якасці пакарання смяротнай кары". У сваім рашэнні КС звярнуў увагу, што норма часткі 3 артыкула 24 Канстытуцыі, якая дапускае пакаранне ў выглядзе смяротнай кары, адначасова ўтрымлівае і ўказанне на яе выключнасць і ЧАСОВЫ характар.

У заключэнні КС адзначана, што непрымяненне смяротнага пакарання на еўрапейскім кантыненце стала агульным прынцыпам. Дзяржавы — члены Савета Еўропы, якія падпісалі ратыфікавалі Еўрапейскі канвенцыя аб абароне правоў чалавека і асноўных свабод 1950 года і пратаколы да яе № 6 ад 28 красавіка 1983 года і № 13 ад 3 мая 2002 года, абавязаны выключна прымяненне смяротнага пакарання.

У той жа час Канстытуцыйны суд адзначае, што Рэспубліка Беларусь не з'яўляецца членам

Індэкс спажывецкіх ценяў на тавары і ўслугі ў студзеня 2013 года па сярэдняму за студзеня-верасень 2012 года склаў 101,2%, з декабром 2012-го — 104,3%. Об этом сообщила Белстат в официальном пресс-релизе.

Таким образом, всего за два месяца 2013 года рост цен "съел" более трети прогнозного годового значения по инфляции, которое определено в 12%.

В феврале быстрее всего росли цены на следующие продовольственные товары:

- яйца — 14,4%,
- картофель — 5,6%,
- алкоголь — 4,7%
- макаронные изделия — 2,5%,
- табак — 2,2%
- пшеничная мука — 1,7%.

НУ И НУ!

Обнаглели

Прокуратура Минской области выявила факты нерационального расходования средств госпредприятий на приобретение регистрационных номеров для служебных автомобилей с желаемой комбинацией цифр.

На покупке "крутых" номеров оплачено несколько строительных ПАО, Борисовский мясокомбинат, Минский агросервис и другие.

Как известно, за "блатные" номера надо платить. Когда какой-нибудь чудак с деньгами не жалеет на красивую комбинацию цифр собственных средств, это может вызвать удивление, но не более того. Однако когда подобным образом щедро разбрасываются казенными деньгами разного рода начальнички — это уже вызывает интерес прокуратуры.

Сообщается, что по всем выявленным фактам приняты меры прокурорского реагирования, направлены на возмещение должностными лицами материального ущерба, причиненного предприятиям.

Генадзь КЕСНЕР.

Дадзены парог пенсійнага ўзросту захаваны ў Расіі, Беларусі і Узбекістане, заявіў на online-канферэнцыі БЕЛТА намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны **Валерый Кавалькоў**.

Варта адзначыць, што яшчэ нядаўна ў спісе гэтых краін была і Украіна. Але два гады таму ў нашых судзіўнях пачалася пенсійная рэформа, і было прынята рашэнне зрабіць аднолькавым пенсійны ўзрост для мужчын і жанчын. Цяпер Украіна пазітанна павялічвае ўзрост выхаду на пенсію для жанчын з 55 да 60 гадоў.

Дарэчы, сярэдні ўзрост выхаду на пенсію жанчын у 60 гадоў вызначаны ў многіх еўрапейскіх краінах. У прамысловых развітых краінах ЕС ён некалькі вышэйшы, там мужчыны сыходзяць на заслужаны адпачынак прыкладна ва ўзросце 63,5 года, а жанчыны — у 62,3 года.

Некалькі гадоў таму ў Беларусі таксама вылас абмеркаванне, што наспеў час павышаць пенсійны ўзрост для жанчын. Усім вядома, што жанчыны, хоць і ліцца слабым полам, у сярэднім жывуць даўжэй за мужчын. У Беларусі гэтая розніца складае 12 гадоў: сярэдняя працягласць жыцця беларускіх мужчын на дадзены момант склала 64,7 года, жанчын — 76,7 года. Акрамя таго, сярэд працоўных пенсіянераў жанчын амаль удвая больш, чым мужчын. Згодна з апошнімі статыстычнымі данымі, гэтыя судзісныя такія: на пенсію працягваюць працаваць 384,6 тысяч беларусаў і каля 202 тысяч беларусаў.

Аднак далей грамадскіх абмеркаванняў справа не пайшла. Магчыма таму, што ў Беларусі галоўны праціўнік павышэння пенсійнага ўзросту — дзючая ўлада.

ДАРЭЧЫ Калі павысіцца пенсія?

Падчас online-канферэнцыі ў намесніка міністра пацкавіліся, калі чакаць павышэння працоўных пенсій.

— *Памеры мінімальнага працоўнага і сацыяльнага пенсій, а таксама павышэння, надбавак і дадат да пенсій будучы перагледжаны ў маі, зыходзячы з велічыні бюджэту прахатычнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва за першы квартал бягучага года, — заявіў Кавалькоў. — Што тычыцца працоўных пенсій, то іх перагляд заканадаўства ўвядзе з умовай 15-працэнтнага росту сярэдняй заробковай платы работнікаў у краіне. Пры гэтым улічваюцца фінансавыя магчымасці Фонду сацыяльнай абароны.*

Апошнім разам працоўныя пенсіі ў Беларусі былі павялічаны ў лістападзе мінулага года. Рост склаў 14,7% — менавіта настолькі зарплата ў 3-м квартале 2012 года перавысіла зарплату ў 2-м квартале. Зараз сярэдні памер працоўнай пенсіі па ўзросце складае 1 мільён 966 тысяч рублёў.

Вольга ГРЫНЬВІЦКАЯ.

ЗАКУЛІСЬЕ

Космонавт Олег Новицкий соскучился по картофелю и жареным ребрышкам

Жена космонавта Олега Новицкого готовится к встрече с супругом: 15 марта он должен вернуться из космоса.

Об этом журналистка Юлия Новицкая написала в своем "Дневнике жены космонавта", который ведет в интернете с октября минувшего года.

Напомним, что полковник ВВС России Олег Новицкий — родом из Беларуси, он родился в 1971 году в Червене. На Международной космической станции Новицкий находится с октября 2012 года в качестве бортинженера. В Беларуси живут его мать, сестра и другие родственники.

Кстати, в феврале, во время очередного сеанса связи, Олег Новицкий устроил самую настоящую экскурсию для близких по международной космической станции.

"Связь длилась сорок минут, — рассказывает Юлия Новицкая. — Не могу сказать, что мало, хотя было, что мы общались и больше часа. Но нам показалось, что время пролетело незаметно: только пришли — и уже прощаемся... А 15 марта мой любимый муж должен вернуться! Я очень жду этого дня! От многих жен, у кого есть опыт ожидания мужей из космоса, слышала, что крайний месяц самый трудный. Сейчас я убеждаюсь в этом сама..."

Судя по всему, в космосе Олег Новицкий истосковался по домашней еде. Во всяком случае он уже попросил Юлию подготовить ему определенное меню.

"Муж сделал кулинарный заказ на посадку, сказал, что ему очень хочется жареных свиных ребрышек (это плюс к картофелю-пирог, который он называет белорусским, и запеченной рыбе), — делится с читателями своего дневника супруга космонавта. — Я "приказ из космоса" сразу же выполнила, ребрышки купила..."

Но и космическую еду Новицкий хвалит. Об этом он не раз говорил супруге.

"Олег сказал, что больше всего ему нравится творить с различными добавками: с черносмливом, облепихой, орехами, — говорит Юлия. — А еще, по его словам, у него там очень вкусные супы. Есть и рассольник, и борщ, и вермишелевый, и гороховый, и харчо..."

Космонавты вояку готовятся к возвращению на Землю.

"У ребят уже идут тренировки в "Чибисе", — рассказывает Юлия Новицкая. — Это специальный грузозымы костюм, этакая герметичная одежда, управляемая компьютером. На нижнюю часть тела создается отрицательное давление, тем самым имитируется земная гравитация. Олег говорит, что процесс тренировок занимает примерно час или чуть больше — это вместе с подготовительной работой и снятием костюма. Он даже сделал коротенькое видео на эту тему и прислал нам.

Кстати, о том, насколько тяжело сказывается на человеческом организме отсутствие земной гравитации, впервые узнали в 1970 году, когда после 18-суточного полета на Землю вернулись космонавты Николаев и Севастьянов. Они несколько дней не могли не только ходить, но даже стоять! Вот тогда ученые и осознали необходимость создания средств профилактики. И вскоре на свет появились вакуумный комплекс "Чибис".

Недавно прочитала, что проводимые медицинские исследования показали, что изменения, происходящие в мышечной ткани и структуре кровеносных сосудов во время космического полета, очень похожи на клинические проявления, возникающие при инсультах. Приятного мало...

Когда-то я брала интервью у начальника медицинского управления Центра подготовки космонавтов В.И.Почуева. Он вспомнил, как впервые принимал участие в послепополетной реабилитации космонавтов: "Я пришел на работу в ЦПК, имея за плечами большой опыт работы в клиниках. Когда участвовал в первой реабилитации и впервые столкнулся с оценкой состояния здоровья человека после космоса, посмотрел его результаты анализов, моя реакция была: "Это же больной человек! Его нужно срочно госпитализировать!" Но мне подкачали опытные коллеги, что это специфические изменения, характерные для космонавта после полета — изменения кровеносной системы, системы белкового обмена и т.д. Сегодня мы уже знаем, к какому сроку те или иные изменения должны прийти в норму. По нашему опыту, через три недели можно отметить медицинские наблюдения и направлять космонавта на санаторный этап реабилитации..."

Марина КОКТЫШ.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Одни вопросы

Экспертам пока не удалось установить точную причину смерти обнаруженного мертвым в Вильнюсе, в подвале многоквартирного дома в микрорайоне "Науянкай", главы объединенных белорусов "Сябрына" **Романа Войничко**.

Об этом в понедельник сообщил начальник Главного комиссариата полиции Вильнюсского округа Кястутис Ланчинкас. Он также сказал, что на теле "нет очень очевидных признаков насилия". Хотя первоначально, после известия о гибели Романа Войничко, новости выходили из белорусских организаций Литвы перед смертью жестоко пытали.

Однако Кястутис Ланчинкас заявил следующее: "Имеется много информации, она анализируется, очень много интересной информации есть, но пока об этом говорить рано. Она противоречивая. Ни одна версия не опровергнута, но мы не находим мотива", — сказал Ланчинкас.

КРИМИНАЛ

В Москве вынесли приговор белорусскому киллеру

Московский городской суд признал гражданина Беларуси **Андрея Ярцева** виновным в заказном убийстве бывшего заместителя директора ярославского футбольного клуба "Шинник" **Юрия Шишлова**. По решению суда первой инстанции белорус должен провести 10 лет в колонии строгого режима.

По сообщению пресс-службы Мосгорсуда, Ярцев обвинялся в убийстве по найму и незаконном ношении оружия. Ему грозило наказание до 20 лет лишения свободы либо пожизненное заключение. Однако еще в ходе следствия он заключил сделку — полностью признал свою вину, раскаялся, выдал заказчика преступления и своего пособника. В результате дело слушалось в суде в особом порядке, и Ярцев получил практически минимальное наказание.

Также суд удовлетворил иски потерпевших к белорусу — Ярцев должен выплатить родственникам убитого 2 миллиона рублей в качестве возмещения морального вреда.

Напомним, что нападение на Юрия Шишлова произошло 4 августа 2010 года: киллер выстрелил ему в затылок из газового пистолета с глушителем, переделанного под стрельбу боевыми патронами, и скрылся. На следующий день Шишлов скончался в больнице. Оперативники просмотрели записи камер наблюдения в районе происшествия и нашли автомобиль Volkswagen, который подвозил убийцу. Было установлено, что машина принадлежит 31-летнему гражданину Беларуси Сергею Белову, который в Москве занимался частным извозом. В полиции он рассказал, что в тот день подвозил своего земляка 33-летнего Андрея Ярцева. По словам таксиста, он не знал о намерениях Ярцева. Предполагаемого убийцу объявили в розыск, но задержали лишь 23 марта 2012 года на вокзале в Санкт-Петербурге, когда он купил билет до Минска.

АНТИРЕЙТИНГ

Национальная библиотека Беларуси попала в список самых уродливых зданий мира

Здание Национальной библиотеки Беларуси заняло 14-е место в списке самых уродливых сооружений в мире, составленном аналитиками британского издания The Daily Telegraph. Всего в рейтинг входит 21 объект.

Самым неприглядным сооружением планеты признана башня Velasca в Милане.

Я ПРЕДЛАГАЮ...

Вместо Конституционного суда Конституционный трибунал, или Как обеспечить конституционную законность в стране

В предыдущей статье говорилось о том, что у нас имеется Конституционный суд, который не выполняет своего предназначения и "пляшет под дудку" президентской власти, что стране нужен иной суд, который будет надежно охранять Конституцию и права граждан.

Какой это суд? Какие у него должны быть полномочия? Как его создать?

Основа преобразований

Прежде чем что-то изменить в Беларуси, нужно реформировать саму власть, поскольку она изо всех сил держится за отжившие формы управления. Поэтому, рассуждая о будущей модели государственного устройства Беларуси, в том числе о конституционной юстиции, приходится делать оговорку: это возможно лишь в перспективе. И первым шагом на этом пути должно быть восстановление действия Конституции 1994 года, распотанной организаторами референдума 1996 года.

Каким будет зигзаг белорусской истории, сказать сложно. Однако отчетливо просматриваются два пути развития: 1) в объятие России и 2) в европейскую семью народов. При этом развязка может произойти скоро. С 1 января 2015 года Беларусь окажется в составе так называемого Евразийского союза, и в результате от нее может остаться только название и глава бывшего белорусского государства. Но это время надо еще прожить, и многое может измениться.

В том случае, если Беларусь сохранит свою национальную идентичность и останется на карте Европы, то ей придется изменить Конституцию. Какую? Конституцию, принятую по сомнительным итогам референдума 1996 года, или Конституцию, принятую Верховным Советом 12-го созыва 15 марта 1994 года?

При выборе демократического (европейского) пути развития за основу должна быть взята Конституция 1994 года, и на ее основе следует проводить назрелые политические реформы. Среди прочих вопросов придется обсуждать роль и место президента в системе органов власти (может быть, и отказаться от этой должности), определять модель парламентаризма, порядок формирования правительства и других государственных органов. Дойдет очередь и до судебной системы, так как в новых условиях суды должны быть независимыми и авторитетными.

Место Конституционного суда

Многие читатели, наверное, позабыли, что в Конституции 1994 года Конституционный суд занимал особое место в системе органов власти. Он был отнесен не к судебной власти, а к органам государственного контроля и надзора вместе с прокуратурой и Контрольной палатой Республики Беларусь (раздел VI).

Следя по принципу преемственности, мы должны оставить Конституционный суд в этом разделе, соглашаясь с мнением разработчиков Конституции

1994 года о том, что название "Конституционный суд" является условным. Основное назначение этого органа состоит в правовой охране Конституции и проверке на предмет конституционности нормативных актов, издаваемых органами власти. То есть по своему назначению Конституционный суд является как бы квазисудом, поскольку его главная функция — контроль за соблюдением Конституции в деятельности всех государственных органов, а также защита конституционных прав и свобод граждан.

Если рассуждать таким образом, то можно изменить название Конституционного суда, например, назвав его по полному образцу "Конституционный трибунал". Этим названием будет отражен его особый статус среди государственных органов, показано, что он является трибуналом для обсуждения спорных конституционных вопросов и что он охраняет Конституцию и законы от всяких нарушений.

Чем будет заниматься Конституционный трибунал?

Изменение названия органа повлечет за собой и расширение его компетенции. Конституционный трибунал будет осуществлять не только контроль за соответствием Конституции и международным актам всех издаваемых нормативных актов, начиная от законов парламента и кончая решениями органов местного самоуправления, но и давать толкование положений Конституции, рассматривать жалобы граждан на нарушение их конституционных прав и свобод (при соблюдении определенных условий).

На Конституционный трибунал следует возложить обязанности рассмотрения жалоб на решения Центральной комиссии по выборам и проведению республиканских референдумов в период подготовки и проведения выборов и референдумов. Кроме того, Конституционный трибунал должен проверять конституционность формулировок вопросов, выносимых на республиканские референдумы. Он может решать и другие вопросы, отнесенные к его компетенции Конституцией и законами.

Конституционный трибунал станет необходимым и важным органом в белорусском государстве. Он будет работать в напряженном режиме, поскольку станет открытым для всех заинтересованных субъектов, в том числе депутатов парламента, Уполномоченного по правам человека, простых граждан.

Важно подчеркнуть, что граждане получат право непосредственно обращаться в Конституционный трибунал. В качестве условий для такого

обращения могут выступать: 1) издание нормативного акта, которое нарушает конституционные права и свободы гражданина; 2) распространение действия акта на заявителя; 3) обоснование неконституционности положений этого акта (то есть жалоба должна быть составлена адвокатом, юрисконсультом или иным квалифицированным юристом). Жалоба не должна облагаться государственной пошлиной. Гражданин и его представитель вправе принимать участие в рассмотрении жалобы и высказывать свою позицию.

Как сделать Конституционный трибунал независимым, самостоятельным и авторитетным?

Очень просто: членов Конституционного трибунала должен избирать парламент, как это и было по Конституции 1994 года. Кандидатуры должны тщательно отбираться из числа известных юристов, обладающих глубокими познаниями в области права и имеющих безупречную репутацию. Должности председателя и заместителя председателя Конституционного трибунала должны избираться на общем собрании его членов и утверждаться по особой процедуре в парламенте.

Следует предусмотреть норму, что одно и то же лицо не может избираться в Конституционный трибунал более чем на два срока. Авторитет Конституционному трибуналу можно принести не только его уважаемые члены, но и принципиальные решения, которые будут выноситься этим органом.

Михаил ПАСТУХОВ, доктор юридических наук, профессор, член первого состава Конституционного суда.

P.S. Отклики и предложения принимаются в письменном виде через редакцию газеты.

Глядзі ў корань, або Ці варта было крыўдзіцца, шаноўны?

Адкрыты ліст старшыні ГА «Таварыства беларускай школы» Алесю Лозку

Шаноўны, вельмі мною паважаны спадар Аляксандр Давыдаў! Даведваюся пра Вашу крыўду з артыкула "Бі свай, каб чужыя... не баяліся" ("Народная Воля" за 29 студзеня 2013 г.), і мне здаецца: мо не варта было крыўдаваць на прычыновае выступленне газеты? Вы, як і шматгадовы старшыня ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны" спадар Алег Трусу, для мяне, гарагага прыхільніка роднага слова, — блізка па духу людзі. Думаю, наўрад ці хто сумняваецца, што Вы бароніце нашу мову, многае робіце і яшчэ зробіце дзеля таго, каб яна жыла.

Шчыры вам дзякуй і нікі паклон за гэта! Зразумела, у якіх цяжкіх, неспрыяльных умовах вы працуеце, прыкладаеце шмат сіл, каб друкаванае прадукцыя набывала беларускае гучанне, і змагаецца за кожную этыкетку, за абортку, за шыльдзі і г.д. і ёсць, дзякуй Богу, вынікі. Тым не менш — прашу мяне велікадушна прабачыць, але... мяркую, што колькі б ні было этыкетак, да прыкладу, "Галіны Бланка" і іншых цэнтры па-беларуску, кардынальна праблему з мовай гэтым не вырашыць. Абсалютна перакананы: усім нам лепш было б засяроджваць увагу не столькі на драбязкі, колькі на самым галоўным: у зваротах да чынавенства, да урадавых структур і прэзідэнта бескампрамісна патрабаваць скасавання наступства антынародага, зблужага для лёсу нацыі майскага рэфэрндума 1995 года.

Беларусь — унітарная дзяржава, і аб

заканнасці так званых двухмоўя, лічу, нават гаворкі быць не павінна. Тым болей што ў Беларусі зараз "дзякуючы" таму сумніўнаму рэфэрндуму фактычна, на суперак нават лукашэнкаўскай Канстытуцыі, двухмоўя не існуе, пануе паясудна руская мова. А гэта — важкі доказ таго, што Беларусь (яшчэ не дэ-юрэ, але амаль дэ-факта) з'яўляецца расійскай калоніяй. Гэтага нельга не разумець. Патрэбна было б нашым дэмаістам даю распаўсюдзіць і тактыку, і стратэгію барацьбы з гэтай нечуванай у XXI стагоддзі з'явай, а не выпрошваць напрыклад Бог беларускамоўнага аборткі для беларускіх цукерак.

Трэба даводзіць да ведама міжнароднай супольнасці пра катастрафічную для роднай мовы палітыку беларускіх улад. Тым болей што ў Мінску ёсць амбасадары замежных краін і ўплывовыя міжнародныя грамадскія арганізацыі дэмакратычнага накірунку. Каланіяльная сістэма, створаная ў свой час у СССР і гістарычна асуджаная, распалася напрыканцы XX стагоддзя. Народы колішніх савецкіх рэспублік, нарэшце, пазбавіліся пугаў камуністычнай імперыі. І толькі адна Беларусь засталася там, дзе і была, — амаль цалкам прыязанай да Расіі. І паводком робіцца ўсё больш кароткім — не ў апошнюю чаргу за несупынальнай русіфікацыі. Усё беларускае — у істотным і драбязках — заганаецца ў кут. У такіх варунках мала дапаможа хачь б шырока разразмакламы тэлека-

нал "Беларусь-3". Толькі тады наша краіна стане сапраўднай, а не фармальна незалежнай, вольнай і шчасливай, калі ўваскрэсне Маці беларускага народа — яго мова як першая прыкмета нацыі. Яшчэ раз паўтараю: пакуль грамадскасць не паставіць пытанне рубам, не запатрабуе адмены вынікаў сумніўнага рэфэрндума 1995 г., нічога ў адносінах да мовы не зменіцца. Ні ў вярхах, ні ў нізках.

А пакуль атрымаецца: учора мы неяк дамагліся, каб на беларускай мове пісалі назвы на абортках цукерак, а сёння мяне пацягнулі ў міліцэйскі пастарнак дзеля высвятлення асобы, бо я "разгаварывал на непойманым языке". Вось і ўвесь сказ. А дзе ж логіка, шаноўны вы мае? Не крыўдзіце на сутычцы заўвагі, а глядзіце лепш у крыніцы праблемы.

Можна з упэўненасцю сказаць, што пакуль мы будзем толькі клячыць, каб хоць рознага кшталту цыдулки друкаваліся па-беларуску (хачь і гэта, не адмаўляю, важна), дык раз яшчэ-небудзь 15–20 гадоў на ўсіх геаграфічных мапах назва "Беларусь" проста знікне, а замест яе можа з'явіцца новая расійская губерня імя Мураўёва...

З вялікай павагай да Вас —

Мікола КАНАХОВІЧ, ветэран Узброеных сіл.

г.Пружаны.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Адказу няма

Мне цікава, ці будзе ў Мінску станцыя метро "Плошча Незалежнасці"? Вы пісалі, што з ініцыятывай перайменавання да мінскіх улад звяртаўся адзін з кіраўнікоў Партыі БНФ Рыгор Кастусёў. І які вынік?

Сяргей Войцік, г.Мінск.

Сапраўды, прайшоў ужо месяц з таго часу, як Рыгор Кастусёў звярнуўся ў Камісію па перайменаванні вуліц, але адказу так і няма. Самае цікавае, кажа палітык, што ён няк не можа высветліць, хто ўвогуле ўзначальвае названую камісію.

— Да гэтай пары накіроўваў лісты ў гарвыканкам і старшыню камісіі, але замест старшыні камісіі ўвесь час падпісвае адказны намеснік старшыні Мінскага гарвыканкама Ігар Карпенка, — раскажаў Рыгор Кастусёў. — Цяжка лаяць разабрацца, хто ж усё-такі ўзначальвае гэтую камісію. Павінна было прагучаць прозвішча — хто з'яўляецца старшынёй камісіі. Але наш апошні ліст застаўся без адказу. Нагадаем, што расшэнё перайменаванне станцыі метро "Плошча Леніна" ў станцыю "Плошча Незалежнасці" спецыяльная камісія пры Мінскім гарадскім выканкаме прыняла яшчэ ў 2010 годзе. Аднак пазней сама камісія гэтае расшэнё і адмяняла, спаслаўшыся на тое, што нібыта супраць былі "шматлікія грамадзяне". Рыгор Кастусёў заявіў, што будзе надаля намагання, каб станцыя "Плошча Леніна" знікла з мінскага метра, які ў свой час знікла і сама плошча.

ПРОДОЛЖЕНИЕ РАЗГОВОРА

Это не хлебная карточка!

Взяться за перо меня побудили некоторые пассажиры из заметки Николая Шкоды под таким же заглавием, как и эта.

Удивляет: каким образом наши доктора и профессора находят дополнительный доход за счет издания своих трудов и использования изобретений? Вы, Николай, видимо, имеете изобретения, и какой же доход они вам приносят? Уверен, мизерный или вовсе нулевой. Это же можно сказать и относительно гонораров за публикации.

Вы боитесь, что доплата к пенсиям за ученую степень и звание приведет к всплеску коррупции в ВАК. Давайте сравним. Молодой человек, закончивший военное училище, получает офицерское звание (хлебную карточку), которая позволяет ему при выходе в отставку в 45–50 лет получать пенсию отнюдь не рядового солдата. Профессор же в таком случае получает, как и обобщают. Лишь ученых степеней и званий имеет право только ВАК. Почему же у нас органы, назначающие пенсии, присвоили это право себе?

Кроме того, braveх 50-летних военных пенсионеров спецслужбы устраивают в теплые места (без уменьшения пенсии) в отделе кадров, гражданскую оборону, вытесняя более ветхих 60-летних гражданских пенсионеров.

Задуматься действительно есть над чем, как пишет Николай Шкода. Деятельность ВАК далеко не безупречна. Но проблема гораздо шире. В случае получения доплат к пенсиям очень многие доктора и профессора уйдут с работы. Оголятся институты и университеты. Кто будет преподавать и проводить исследования? Проблема нехватки квалифицированных кад-

ров уже актуальна, а дальше она только обострится. У нас есть действительно неприкасаемая каста 45–50-летних военных пенсионеров, получающих пенсии, о которых 70-летние профессора могут только мечтать. Но ведь эти бойцы Москвы не защищали, в плен Паулюса не брали, да и на "линии Сталина" были только на экскурсиях.

А за ученые степени и звания требуют ежегодные отчеты: сколько написано статей, монографий, сколько сделано выступлений на конференциях, сколько подготовлено кандидатов наук и т.д. Интересно, пишут ли такие отчеты господа офицеры в оправдание своих званий?

Чиновники, выступая перед микрофоном, любят поучать ученых, что надо заключать хоздоговора, получать гранты. Жаль, что микрофоны не имеют обратной связи. Такие советчики получили бы достаточно нелепых и непонятных отзывов на свои высказывания. Попробуйте в 50–60 лет заключить хоздоговор. На предложение разработать новое высокоэффективное оборудование вы увидите только высоко поднятые брови.

Чиновнику гораздо выгоднее выдать кредит, закупить импортное оборудование и на каком-нибудь этапе получить откат. Вот здесь и стоит густой аромат коррупции, о которой в ВАК и не мечтали.

Видя такое наплевательское отношение к ученым, молодые специалисты (а они у нас далеко не глупые) не спешат бросаться в трудоемкие научные исследования...

Михаил ГОЛЫНКА.

ИЗ ГЛУБИНЫ ДУШИ

Давайте жить дружно...

Многоуважаемая "Народная Воля"! Не могу молчать! Не могу, когда в нашей стране нет-нет да и встретятся такие, кто не может до сих пор смириться с независимостью суверенной Республики Беларусь и не стесняется этого. Меня глубоко задела статья С.Калинкиной "Нянавісць". "Герой" этой статьи потребовал от соседа по даче, белоруса, разговаривать с ним на русском языке, потому что на этой земле, мол, нет никаких белорусов и белорусского языка, а тех, кто на нем разговаривает, надо ни много ни мало... стрелять! К сожалению, случаи национальной неприязни в нашей стране, пусть и редкие, пока никак не наказываются. Разве можно закрывать глаза на подобные болезненные факты, даже если они и не такое уж частое явление? То и дело нам талдычат: дескать, языковых проблем у нас нет, все тут хорошо, и лучше не надо. Но это "лучше"

к белорусам, увы, трудно отнести? Об этом говорит реальное состояние образовательной системы в стране. Помню, вскоре после раскола советской империи один офицер, служивший в Борисове, просто-таки кричал по телевизору: "Это наша русская земля, и Борисов — исконно наш город!" И это был образованный человек. А ведь к тому времени Беларусь уже была независимой страной. И такие высказывания никто публично официально не осудил. Не хочу беречь душу дальше, нарываться на обвинения в "разжигании национальной розни". Я знаю множество русских, очень достойных, дружественных нам, белорусам, людей, настоящих граждан нашей страны. Но как ранят проявления иного рода! Не повезло! — решила поделить со мной своей бедой одна пожилая дама. — Вот прислали еще после института сюда, а я их, кто разговаривает по-белорусски,

терпеть не могу". Но если не нравится, кто же насильно держит? Ведь у нас, коренных жителей этой земли, нет иной Родины, мы нам дорога, независимая. Мы всех встречаем с открытым сердцем, готовностью прийти на помощь, поделиться всем, чем можем. На том стояли и стоим, а слышать от некоторых, хотя они и единицы, обидные слова в свой адрес не очень-то радостно. Всегда, везде, у всех народов дружба вырастала и вырастает из взаимопонимания и взаимоуважения к национальным традициям, языку, культуре, истории каждого из них. И вся наша жизнь подтверждает это. Понимаю, что затрагиваю очень тонкую сферу человеческих чувств, но тем более прошу всех, кто живет на этой земле, ощущать нашу теплоту и отвечать тем же. Нина ТАРАСОВА, жительница Гродно.

ТОЧКИ НАД «i»

Не так страшны изменения, как их малюют

Моя дочь в этом году заканчивает школу, поэтому я с особой тревогой читаю многочисленные сообщения о планах по изменению правил приема в вузы, которые обсуждаются в Беларуси. И что-то совсем запуталась, что меняется уже в нынешнем году, а что из озвученного — планы на будущее. Не могла бы "Народная Воля" как-то внятно расставить точки над "i" в этом вопросе?

Ольга Николаевна Супрун, Минск.

В нынешнем году будут действовать прежние правила приема в вузы и сузуы, утвержденные указом от 7 февраля 2006 года №80. Об этом сообщил министр образования Сергей Маскевич. Так, с 5 марта началась регистрация на профессионально-психологическое собеседование для абитуриентов, изъявивших желание поступать на специальности, требующие от поступающих особые требования к специалистам. Само собеседование будет проходить с 5 по 30 апреля в 18 вузах по пяти группам специальностей: государственное

вступительного испытания, пропущенного абитуриентом по уважительной причине, — 4 июля. Единственное, что может измениться, так это минимальный балл, который надо набрать абитуриентом на централизованном тестировании. Планируется, что по учебным предметам "русский язык", "белорусский язык", "математика", "физика", "химия", "биология" это будет 15 баллов; по учебным предметам "история Беларуси", "всемирная история новейшего времени", "обществоведение", "география", "иностранный язык" — 20 баллов.

Баллы, полученные абитуриентами, которые не достигнут до этих значений, будут считаться непригодными для приемной комиссии вуза. При этом такие абитуриенты смогут воспользоваться возможностью поступить в сузуы. Однако окончательное решение на этот счет пока не принято.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Ці паклічуць Міканора ў кабінет да пракурора?

Праваабаронцаў Сяргея Малашанку, Яўгена Парчынскага і іншых суды аштрафавалі за тое, што яны сфатаграфаваліся з партрэтам Алеся Бяляцкага і змясцілі здымкі ў інтэрнэце.

Чыноўнік Міканор ва ўрадзе займаў даволі значны пост. Закіс, як кажучы, на пасадзе і марыў пра кар'еры рост. Ён нават план сабе ахрыслі: У бліжэй час, праз год-другі, Заняць хачь б міністра крэсла. Расклад выходзіць неаблагі. І так было б. Але аднойчы Праглядаў прэсу Міканор. Заметка трапіла на вочы Пра вельмі дзіўны прыговор. Нацзмам, моўіць так, адпетым Той вырак вынеслі дурын: За здымак, дзе стаяць з партрэтам Сваіго палпчніка яны. Змясцілі фота ў інтэрнэце. Крамольнае было наўме — Трымалі, бач, пратэст на мзе, Бо іх палпчнік — у турме. Халодны пот у Міканора, У пекла трапіў ён нібы, Бо могучь жа да пракурора Паваж самага ў дзень лобы. Касцільмуца ў пракуратуры, Хоць і не "збаграці" ў турму, Бо давялося ў рознай скуру Кальсіць пабываць яму. Быў камуністам, дэмакратам, А ва цяпер — уладны чын. Калі ўсплыве, крыў божа, раптам У сетцы здымак з тых часін, Гамон-капец яго кар'еры. І нават могучь даць пад зад, Як у "вярхах" не стане веры, Што ён ужо не дэмакрат. І не паверажь жа на слова, Хоць ты аб сценку біся лбом. Спярыа рашыў ён тэрмінова Уласны прааршціць альбом, Бо можа здуру сын-тупіца З альбома выцягнуць партрэт, Каб родным бацькам пахваліцца, Яго засуне ў інтэрнэт. Гартаў старонку за старонкай, Ад жаху ледзь пад стол не лез, Бо там жа ён не толькі з жонкай — На здымках там надзьмы спрэс. Кальсіць быў ён дэпутатам, Таму Плівеч побач ёсць. Для ўлады стаў пэат прапкятым, Цяпер ён нібы ў горле косць. А вось яшчэ пэат — Вярцінскі. З ім здымак не адзін, а тры! Нягледзячы на ўлады сіскі Не гнецца гэты дзед стары... А гэта хто? Ды то ж Някляе! Як ён сюды патрапіць мог! Цяпер на волі, бач, гуляе, Хоць плача зноў па ім астрог. Распералася пэаты — Улада ім не па нутры! Пісалі б оды ды санеты Адзінаму правадзю, Дык мелі б гонар і пашану І з ганарараў добры грош. І за такарараў добры грош... А так, во, спылце соль на рану... У смецце здымкі іх! Пад ноц! Туды ж няхай ідзіце Сярдзін. Яму мы рады не дамо, Газетай душы ўсім вярэдзіць, Для ўлады нашай — як бяльма... Во ў дэпутатскім тым будынку На бляклым здымку — Трэба ж так! — З ім, Міканорам, у абдымку Стаяць Наумчык і Язчыняк. Яны з тутэйшай "балота" Даўно ўжо збеглі за кардон. У інтэрнэт патрапілі фота, Дык будзе сапраўды гамон. Статквіч? Даў, здаецца, маху, Калі здымаўся разам з ім. Пакласці галаву на плаху, Наўзаўна, прыйдзецца зусім... А што за непатрэбства гэта? З усімі здымак групуваі!

3-за калектыўнага партрэта Не мецьшме праўда галавы... Няшчадна выдалі ў альбоме Крамолу тую Міканор І здымкі ўсе спалі, вядома, Як не было іх з даўніх пор. Цяпер ужо, — рашыў ён, — болей Ніхто не зробіць мне намёк, Не папракне ніхто ніколі... І тут калынула думка ў клёк: "А колісь жа і ўсе газеты (Прынамсі, 20 год назад) Змяшчалі іхнія партрэты, Бо то ж фігура — дэпутат!.. Выпісалі бібліятэкі Кальсіць процьму тых газет, Таму для ўласнае бяспекі Трэ і там навесці марфат. Аднак жа для "газетнай бітвы" Статрэбіцца мне цылы век, Каб пакармаць язам ад брыты Падшыўкі ўсіх бібліятэка... Хоць думка трохи падаксала, Ён не ў адчай. "Пакрысе Крамсацьму, покуль будучь сілы, І, можа, ўсё-ткі пранясё..." Яшчэ ж ва ўласным кабінэце Павесіў здымак у кутку. Сам правадзю на тым партрэце Яго трымае пад руку. Не страшна болей Міканору, Ён не хвалюецца амаль. Цяпер кар'ера пойдзе ўгору, І, можа, выдадучь медаль...

3 ЛІСТА

Мову адняло?

На тэлеканале АНТ нам паказваюць перадачу "Я люблю Беларусь". Добра, вельмі добра! Людзі сумуюць па нашай роднёнай, прыгожай, мілагучнай мове. Шчыра дзякую за добрую задумку! Але адкажыце мне, чаму, чаму беларусы-вядучыя размаўляюць на расійскай мове? Яна для іх больш мілья? Тады што ж гэта за "ЛЮБОВ" такая і навошта гэтая перадача?

Алена Паўлаўна ДРАЗДОВІЧ.

Мінск.

ДЕЛА ЛИТЕРАТУРНЫЕ

ПАМ'ЯЦЬ

Семен БУКЧИН

Жизнь как хохма и прикол

О романе Владимира Некляева «Автомат с газировкой с сиропом и без»

«Минский роман» стоит в подзаголовке сочинения свежего лауреата литературной премии имени Ежи Гедройца...

дилось в автомобиле брата Вила, собственного корреспондента Всесоюзного радио...

Особую потеху должна, видимо, вызывать история с выбитым зубом черного студента техникума связи из Гвинеи...

И над всеми этими хохмами и приколами, над вечерним солнцем, освещающим старую Немигу...

так, было — не было. Могло совсем не быть ничего, а могло быть не только то, о чем написано...

только что поступившего в техникум связью, с таким интеллектуальным зурбом, другом Юлиа Кима и Булата Окуджавы...

котором он, по собственному признанию, не состоял, вполне может быть... А вот для других... По словам Э.Н.Горячего...

Да, был Минск начала 1960-х годов, полный весенних ветров и надежд, связанных с хрущевской оттепелью...

«Кто среди нас стучал?» — вот главный вопрос всех наших обсуждений. Его задает и автор романа...

Но оставим вопрос, кто был стучаком в «деле Хадеева», историком. Меня же, как литературного критика...

Ах, если бы все претензии заключались только в том, что не мог Никита Хрущев, будучи в 1962 г. в Минске...

Какие отношения все эти исторические примеры имеют к роману Некляева? Да прямое! Документальная матрица...

Смешно... Мы только прикалывались, а они «вдруг слепили»... Кухольница изобретения выросла из столкновения реальности, той правды минской жизни начала 1960-х...

Р.С. Любопытное совпадение фактов, о котором пускай судят читатели. Прежде чем написать этот текст...

Герой Радзімы

За ўсталяванне ў Мінску помніка Каліноўскаму сабралі 200 подпісаў.

Нагадаем, што ў лютым стартавала кампанія «За ўсталяванне ў беларускай сталіцы помніка Кастусю Каліноўскаму»...

Такім чынам, подпісы збіраюцца ўжо больш за тыдзень. Але, як прызнаецца адзін з ініцыятараў акцыі Алег Корбан...

ЧУЛІ?

У Беларусі зніклі звыры, якія жылі тут 30 мільёнаў год

Папуляцыя хахулі цалкам знікла ў нашай краіне. Навукоўцы звязваюць гэта з агрэсіяй з боку амерыканскай норкі.

Апошнія зафіксаваныя навукай факты сустрачы з хахуляй (выхуля) ў прыродным асяроддзі на тэрыторыі Беларусі прыпадаюць на 1960-я гады...

ФОТАФАКТ

Цыгарэтны бізнес

Не сакрэт, што некаторыя беларусы за кошт суседніх дзяржаў наладзілі асабісты бізнес. Напрыклад, актыўна возаць за мяжу беларускія цыгарэты...

КРЫМІНАЛ

Даздекаваліся да крымінальнай справы?

Супраць пяці лідскіх міліцыянтаў заведзена крымінальная справа паводле артыкула «пэравышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў»...

Як паведамляе Радзій Свабода, у справе апраходзяць прапаршчык Вігаль Александровіч, прапаршчык Аляксей Скапец, прапаршчык Аляксей Багдзевіч, старшы сяржант Аляксей Строк, сяржант Андрэй Талайка...

Впечатление такое, что Некляев ошарашил не только читающую публику, но и знающую его много лет литературную среду этим романом...

К ним, к этим событиям конца 2010 г., когда известный кандидат на пост президента Беларуси был избит, брошен в следственный изолятор КГБ...

Тут, как говорится, было бы не до спора. Кто не знает, что на вкус и цвет товарищей нет? Кто-то «почувствовал в романе воздух того Минска»...

Именно так, как написано в романе, в начале 1960-х годов. А на основной площадке романа действует пятнадцатилетний подросток Володя...

Точно определено и время основного действия романа — конец лета 1961-го — начало 1962 года. Это при том, что память автора время от времени прихотливо взмывает и в более ранние и в поздние времена...

Именно так, как написано в романе, в начале 1962 года. А на основной площадке романа действует пятнадцатилетний подросток Володя...

Но это, что называется, эстетические предпочтения. Главное-то в другом. В крутом замесе фактов и событий, в который попадает эта попиивающая спиртное и разнюхивающая претенциозная компания...

Именно так, как написано в романе, в начале 1962 года. А на основной площадке романа действует пятнадцатилетний подросток Володя...

Таким образом, словно мысленно, подчеркивается явная документальность книги, — отмечает почувствовавший здесь определенный «трик» журналист Сергей Шапран...

Именно так, как написано в романе, в начале 1962 года. А на основной площадке романа действует пятнадцатилетний подросток Володя...

ПРАЗ СТАГОДДЗІ

Модна быць старамодным

Балі ў трэндзе. Танчаць усе — у Нясвіжы ў вальсе кружыўся былы міністр культуры Павел Латушка, у Вялікім тэатры оперы і балета які год запар не дастаць квіткі на Калядны бал...
Нядаўна ў Віцебску абдыўся так званы шляхецкі бал.

Назад у мінулае

Для загадчыцы літаратурна-драматычнай часткі Беларускага тэатра "Лялька", каардынатары па Віцебску маладзёжнага грамадскага аб'яднання "Гісторыка" Хрысціны Бондаравы і наставніцы беларускай мовы і літаратуры віцебскай гімназіі №2 **Элы Петрачэнкі** балі ўжо даўно сталі часткай жыцця. Дзяўчыны прызнаюць: дзякуючы ім намаганням Віцебск стаў не проста культурнай, а яшчэ і балнай сталіцай Беларусі. Вось ужо пяць гадоў запар Эла і Хрысціна арганізуюць танцы для дам і кавалераў.

Мне пашчасціла заспець дзяўчат перад доўгачаканай імпрэзай, да якой яны рыхталіся з пачатку года. У культурна-гістарычным комплексе "Залато калядзі" вельмі вольна пачаць збірацца госці. Эла ўжо ў бела-чорнай сукенцы, а вось Хрысціна яшчэ не ўвайшла ў вобраз. Выпадае вольная хвіліна, і я прашу распавесці, з чаго ж усё пачалося.

Прыкладна пяць гадоў таму быў наш першы бал, — узгадвае Эла. — Але пачыналася ўсё з гісторыі, а не з танцаў. Спачатку сабралася група сяброў, што цікавіліся Вялікім Княствам Літоўскім. Нас бянтэжылі белыя плямы ў нашых ведах. Мы дакладна не ведалі, як жылі людзі ў XIV, XV, XVI стагоддзях, таму намагаліся займацца рэканструкцыяй. Пакуль вывучалі побыт, касцюмы, аказалася, што без музыкі і танцаў не абыйсця!

Паступова засвоіўшы ўсю "праграму" сярэднявечных танцаў, вырашылі пайсці далей і звярнуліся да танцаў XIX стагоддзя. У сярэдніх вяхах таксама засталася прастора для

творчасці, але ў нас не было ўпэўненасці, што пэўныя танцы былі вядомыя ў Вялікім Княстве.

— XIX стагоддзе — складаны час для Беларусі. Не было ўжо і Вялікага Княства, адгрымелі падзелы Рэчы Паспалітай, успыхвалі паўстанні. Як вы знаходзілі патрэбныя вам матэрыялы?

— Мне патрапіўся цікавы запіс. Пётр I у Расіі выдаў загад аб тым, што неабходна праводзіць асамблеі (так тады называліся балі). Канешне, я пачала зайздросціць: як нашым суседзям пашанцавала, у іх нават ёсць дакладная дата пачатку балу! Праўда, на пачатку асамблеі не вельмі прыжыліся, бо ніхто не ведаў, што там рабіць. Але паступова яны сталі вельмі папулярнымі.

Крок за крокам я прыйшла да высновы, што і нашы танцы, адно што без загадаў зверху. У адным з успамінаў таго часу наш саўчынны дзеліцца ўражаннямі ад Масквы і здзіўляецца — пасля вяртання нямна танцаў... Значыць, для нас танцы былі натуральнай справай! Вось праз такія ўскосныя сведчанні мы знаходзілі падставы для таго, каб казаць, што танцавальныя вечары — частка нашай культуры.

Яшчэ нам дапамог этнограф **Павел Шпілеўскі**. Ён узгадаў, што ў Мінску і Вільні праводзіліся так званыя касны і рэдуты. Магчыма, гэта не так, але мы верым, што такія імпрэзы былі натуральнымі для ўсіх беларускіх рэгіёнаў.

Танчаць усе!

Хрысціна ўсімхаецца і задае рытарычнае пытанне: што яшчэ рабіць доўгімі зімовымі веч-

рамі, як не танцаваць? Сапраўды, адпачынак цудоўны. Вось толькі што рабіць, калі па вухах патаптаўся мядзведзь, а з усіх нам знаёмы толькі "танец маленькіх качанят"? Не ўсе нават вальс умеюць танчыць...

— Хутчэй і вальс танцаваць не ўмеюць, — канстатуе Эла. — Толькі падаецца, што лёгка, а калі пачынаеш разбіраць яго па элементах, то людзі пужаюцца больш, чым вышэйшай матэматыцы. Колькі часу ідзе на тое, каб паставіць чалавека на ногі? Усё залежыць ад жадання. Танчыць пачынаюць усе, бо кожны здольны авалодаць гэтым мастацтвам. Варта толькі пажадаць.

Нават тыя, у каго не атрымлівалася напачатку, за год падцягнуліся да агульнага ўзроўню.

— Колькі людзей займаюцца танцамі XIX стагоддзя?

— У гэтым годзе на заняткі прыходзяць каля 50 чалавек. У мінулым годзе больш — прыкладна 100. Нехта прыходзіць, нехта сыходзіць. Хтосьці з'яўдае па размеркаванні, нехта сыходзіць у войска, але новыя людзі прыходзяць пастаянна.

Касцюк — недзе 50 чалавек — застаецца нязменным.

Увесну на бал прыйшло каля 150 чалавек і былі яшчэ жадаючыя. На жаль, для ўсіх не хапіла месца. Бал прайшоў у гарадскім філармоніі — самая вялікая зала Віцебска, у якой нам даводзілася танчыць.

— А як наконт дрэс-коду?

— Пакуль мы яшчэ дазваляем гасцям прыходзіць у звычайных вечаровых сукенках, а не гістарычных касцюмах. На будучыню плануем цалкам перайсці на стыль ампір.

— Ампір прасцейшы і таннейшы ў выкананні, — тлумачыць Хрысціна. — На адну сукенку патрэбна мінімум 300 тысяч рублёў. Палічыце: тры мет-

ры тканіны, праца швачкі. Была, што і па 600 тысяч прасілі за сукенку. Дадаць сюды кошты аksesуараў, якія яшчэ і дастаць трэба. Напрыклад, пальчаткі мы цэнтралізавана закупляем у Мінску. У Віцебску проста няма патрэбных. Яшчэ трэба купіць танцавальныя балеткі, скакаць на абцасках не вельмі зручна.

— Ну а мужчынскія ўборы?

— Кавалерыя ў нас няшмат, таму мы дазваляем ім прыходзіць у звычайных строях. Так што для іх дрэс-код — гэта чорны касцюм, белая кашуля і белыя пальчаткі. Хаця напачатку прыйшлося памагаць з кавалерамі, яны любілі апрануць жоўтую кашулю, малінавую, у рубчык...

Мова кветак і танцы па руцэ

З танцамі ўсё больш-менш зразумела, але чым яшчэ пацешыць гасцей? Аказалася, тут прастора для творчасці проста бязмежная.

— У адзін балны сезон уваходзяць некалькі сустрэч: касны, рэдуты, шляхецкі бал, — пералічвае Эла. — Таксама мы арганізуем салон і пікнік. Так што на год у нас заплававана пяць мерапрыемстваў. Так склалася, што больш інфармацыі завалялася па рэдутах — гэта бал-маскарад, які праводзіўся з ім, пажадана на Каляды. Сёлета мы трохі спазніліся, і нашы рэдуты перанесліся на пачатак сакавіка.

Яшчэ мы пафантазіравалі і вырашылі зрабіць наш бал белым — дамы запрашаюць кавалераў. У традыцыі такога быць проста не магло, але нам прыйшлося зыходзіць з сітуацыі — кавалерыя няшмат... Атрымліваецца адзін кавалер на трох дам. — На большасць балаў прымаюць у асноўным парныя заяўкі, — далучаецца да размовы Хрысціна. — Калі дзяўчына падае адзіночную заяўку, ёй прыходзіцца чакаць, ці знойдзецца для яе кавалер. Звычайна такія заяўкі ад дзяўчат разглядаюць у апошні момант. У нас та-

кога прычыпу няма — танцаваць жа хочацца ўсім!

— Чым яшчэ забаўляліся дзве сотні гадоў таму і чым захапляюцца на балах сёння?

— Мы пазнаёмім гасцей з гульні "Флірт кветка", — зазначае Эла. — Гэта сапраўднае гульня, якая была вельмі папулярная ў другой палове XIX стагоддзя. Выглядае яна наступным чынам: на картках напісаны назвы кветак. За кожнай кветкай замацаваны пэўны выраз, але які гэта выраз, ведаюць толькі два чалавекі. У размове інфармацыя хаваецца ў кветках. Напрыклад, замест слоў "ты мне падабаешся" можна сказаць проста "ружа". Гульня ў свой час была настолькі папулярнай, што яе пералісалі ад рукі.

— Вельмі папулярныя катальённыя гульні, — заўважае Хрысціна. — Гэта гульні-танцы. Звычайна мы выбіраем вальс. Каб патлумачыць, што такое катальённая гульня, лепей распавесці яе умовы. Напрыклад, катальённая гульня "Загадка". Дамы хаваліся за шырмаю, пазважало толькі руку ў пальчатцы альбо без (пальчаткі могуць быць вельмі адметнымі). Кавалер выбірае руку, што яму спадабаецца, і з яе ўладальніцай танчыць вальс. Пасля танца дамы і кавалеры мяняюцца месцамі, і ўжо лэдзі выбіраюць па руках партнёра. Катальённыя гульні былі настолькі папулярнымі і распаўсюджанымі, што ім прысвечалі цэлыя балі.

— Для кожнага бала мы шукаем якую-небудзь адметнасць, — падхоплівае размову настаўніца Эла. — Паўтарыцца не хочацца. Самы доўгі ў нас доўжыўся чатыры гадзіны, і людзі прасілі яшчэ!

Рэдуты, сведка якіх мне давалася стаць, сабралі каля 30 танцораў і прыкладна 20 гасцей. Большасць дам у ампірных сукенках, кавалеры ў строях... Маскі здымаць нельга — такая ўмова бала. Гучыць музыка, гарэць свечкі. Атмасфера вельмі ўтульная, шчырая. Танцуюць людзі розных професій, розных узростаў. Людзі, якім для ішчэня не хапае толькі бала...

Марыя МАЛЕВІЧ.

АНОНС

Мілен Фармер: из Парижа — в Минск

27 октября в Беларуси впервые выступит Милен Фармер. Несмотря на то что до концерта одной из самых известных французских исполнительниц популярной музыки не только во Франции, но и во всем мире еще почти полгода, билеты уже поступили в продажу.

Французская певица приедет в Минск в рамках нового концертного тура "Timeless 2013". Сложно поверить, что на сцене она уже почти 30 лет, но не теряет ни очарования, ни популярности. Новая работа Милен Фармер вышла в декабре 2012 года и сразу завоевала слушателей — более 300 тысяч проданных экземпляров за первый месяц только во Франции. Альбом "Monkey Me" ознаменовал собой возрождение самого успешного ансамбля за всю историю французской поп-музыки — он был записан вместе с композитором Лораном Бутона, который также является автором многих клипов певицы.

Мировой концертный тур Милен Фармер стартует в сентябре с десяти подряд концертов в Париже на знаменитой арене Берси, вмещающей 17 тысяч зрителей. Ажиотаж вокруг них стоит невероятный — только за первый день во Франции было продано около 200 тысяч билетов!

Самые дешевые билеты на концерт в Минске стоят 660 тыс. рублей (примерно 75 долларов) — на данный момент это самая низкая минимальная цена в туре певицы. Самый дорогой билет (места на танцполе совсем рядом со сценой) стоит 2,5 миллиона белорусских рублей.

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

ЗА РУЛЁМ

На «Мотаршоу» пакажуць усе!

У гэтым годзе на спецыяльнай аўтамабільнай выставе "Мотаршоу-2013" будзе выстаўлена рэкордная колькасць марак аўтамабіляў. Наведвальнікі аўтамабільнага вернісажу змогуць убачыць і ацаніць навінкі 24 брэндаў.

Упершыню ў Беларусі прадставяць свае мадэлі вытворцы аўтамабіляў люкс-класа **Jaguar, Land Rover і Maserati**. Дылеры **BMW** акрамя ўласнай лінейкі аўта прадставяць марку **Mini**, якая набывае ўсё большую папулярнасць у Беларусі. Пацвердзілі сваю прысутнасць на выставе **Audi, Volvo і Toyota**. Можна будзе убачыць і новыя серыйныя мадэлі традыцыйных удзельнікаў "Мотаршоу" **Volkswagen, Citroen, Nissan, Ford, Kia**.

"Футбольны манеж, плошча якога 12.000 м², будзе запоўнены аўтамабілямі літаральна ад сценкі да сценкі — у гэтым годзе на галоўным аўтамабільным форуме краіны будзе выстаўлены амаль усе маркі і мадэлі, якія пастаўляюцца ў Беларусь па афіцыйных каналах, — кажаць арганізатары папулярнага аўтамабільнага салона. — Сярэдняя плошча стэнды "Мотаршоу" складае 460 м². Дылер, які арандаваў найбольшую плошчу, — Volkswagen. Плошчы, што значна перавышаюць сярэдняе, выкупілі таксама аўтадилеры **Toyota, Peugeot і Audi**".

"Мотаршоу" адчыніць свае дзверы для наведвальнікаў з 23 па 28 мая. На сённяшні дзень практычна завяршылася фарміраванне выставачнай экспазіцыі.

Выстава праводзіцца пры падтрымцы Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі.

Якія аўтамабілі часцей за ўсё крадуць у Беларусі?

Большасць крадзяжоў аўтамабіляў у Беларусі прыходзіцца на "Жыгулі" і аўтахлам.

Паводле слоў начальніка аддзела крмінальнага вышукі Фрунзенскага РУУС Мінска **Аляксандра Грыневіча**, "Жыгулі" папулярныя ў зладзеяў таму, што гэты машыну лёгка выявіць і завесці. Вельмі часта старыя вазы аўтамабілі бяруць "пакацацця" падлеткі і п'яныя асобы. Акрамя таго, нязрэка зладзеі сягваюць з двараў так званы аўтахлам для таго, каб здаць яго ў металалом, падаемяляе **Abw.by**.

Зладароўца і крадзяжы больш дарагіх аўтамабіляў. У красавіку 2012 года была затрымана пара злачынцаў, якія спецыялізаваліся на крадзяжы і перапродажы **Lexus, Toyota Land Cruiser** і іншых інашмарак. Аднаго толькі абсталявання зламаныкі мелі на суму 70—80 тысяч еўра.

Знаходзяць скрадзеныя аўто ў рэдкіх выпадках. Працэнт раскрытальнасці ў 2012 годзе склаў усёго 8,4%. Дакладна віну крадальнікаў у судзе таксама бывае напроста, бо адбіткаў пальцаў, сведка і матэрыяльных доказаў злачынцы, як правіла, не пакаідуць.

Хто дасць грошай на хуткасную трасу?

"Белаўтадар" збіраецца зрабіць трасу Мінск—Мікашэвічы першай катэгорыі. Пра гэта скажаў намеснік начальніка ўпраўлення ўтрымання дарожнай сеткі дэпартаменту "Белаўтадар" **Яўген Ракала**.

У мінулым годзе дэпартамент пачаў весці работы на дарозе Р-23, з Мінска да Слуцка і Салігорска. У бліжэйшыя гады гэты ўчастак дарогі будзе першай катэгорыі. Па словах чыноўніка, Беларусь павінна не толькі кляпаціцца пра сваю транзітную прывабнасць, але і развіваць эканоміку ўнутры краіны. Гарады Слуцк і Салігорск з'яўляюцца буйнымі прамысловымі цэнтрамі. Паток аўтамабіляў паміж імі і Мінскам складаецца ў першую чаргу з грузавых аўто, і цяперашняя дарожная сетка ўжо не здольная яго забяспечыць, што прыводзіць да частых ДТЗ. Зараз "Белаўтадар" прыступіў да пошуку фінансавання гэтага праекта. "Каб давесці гэтую дарогу да параметраў першай катэгорыі, мы разглядаем сродкі рэспубліканскага бюджэту", — цытуюць Яўгена Ракалу інфармацыйныя агенцтвы.

Для даведкі: каб адносіцца да першай катэгорыі, дарога павінна мець не менш за чатыры паласы і раздзяляльную паласу.

Новы беларускі красовер прэзентуюць у маі

"Паркетны" пазадарожнік **Geely EX7** стане другім аўтамабілем, які будзе вырабляць на сумесным прадпрыемстве "БелДжы".

Разгледзець аўто можна будзе на "Мотаршоу-2013". Як па ведамствам, першыя беларуска-кітайскія аўтамабілі Geely SC7 з'явіцца ў продажы ўжо ў бліжэйшы час.

Вера ВІР.

СПРАВЫ САРДЭЧНЫЯ

Замуж за замежніка

Звыш 790 беларусаў у мінулым годзе заключылі шлюб з замежнікамі ў Мінску.

Дзяўчатам з іншых краін аддалі перавагу 367 беларускіх мужчын. Больш за 50% замежных жанчоў і нявест з Расіі і Украіны, падаемяляе **delta.by**. Таксама гераграфія шлюбных саюзаў прадстаўлена іншымі краінамі СНД, Балтыі, Ізраілем, ЗША, Германіяй, Турцыяй і іншымі.

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Где работает Александр Григоров?

Не так давно на страницах "Народной Воли" давал комментарий экс-министр спорта Александр Григоров. А где он сейчас работает? Раньше он возглавлял Федерацию гребли, а сейчас ею руководит бизнесмен Александр Мошенский... Просто интересно, куда уходят бывшие министры...

Оксана СИДОРЧУК, Минск.

— Я сейчас работаю заведующим кафедры физвоспитания и спорта, профессором Белорусского государственного аграрно-технического университета, — рассказывает Александр Владимирович "Народной Воле". — Я в последнее время не очень понимаю, что происходит в нашей отрасли, у меня было несколько выступлений об этом. Так в конце концов и вышло. В спорте я уже довольно давно и понимаю,

Анжалика Агурбаш нагледжвае вясельную сукенку?

Прыкладна тыдзень таму расійскія журналісты сустрэлі спявачку Анжаліку Агурбаш у модным вясельным салоне. Артыстка прыехала ў дом моды Eleopog на прымерку шлюбнай сукенкі.

"У зале 42-гадовая спявачка з'явілася ўжо ў вясельным строі, — падаемяляе выданне Heat.ru. — Падобна на тое, шлюбную сукенку шыюць спецыяльна для Анжалікі — дызайнер адразу ж падганяла пад постаць стройнай Анжалікі дэталі беласнежнай сукенкі. Агурбаш выглядала бесклапатнай і ішчаслівай: яна заахоплена абмяркоўвала з дызайнерам крой і свае пажаданні, усміхалася і ўвесь час фатаграфавала сябе на мабільны тэлефон. Прымерка доўжылася каля 50 хвілін".

Дом моды Eleopog належыць стрыечнай сястры спявачкі Жасмін дызайнеру Эле Шаулавай і існуе ўжо каля 10 гадоў. З 2010 года Эла прадстаўляе свае калекцыі на тыднях моды, якія праходзяць у Маскве. Калісьці галоўнай мадэльлю яе першага паказу стала знакамітая спявачка Жасмін.

Як высветлілі журналісты, дызайнер запрасіла і Анжаліку Агурбаш паўдзельнічаць у яе чарговым паказе. Анжаліка выйдзе на подыум у эксклюзіўным вя-

Аліна ВЕТРАВА.

Марина КОКТЫШ.

